

vestnik

Letnik XXIX.

Celovec, petek, 22. marec 1974

Štev. 12 (1651)

V „PRAVNI DRŽAVI“ AVSTRIJI:

Ali veljajo manjšinske pravice samo za slaboumneže in idiote?

Sodnik s samovoljnim tolmačenjem zakona kršil predpise o uporabi slovenskega uradnega jezika pred sodiščem

Obe osrednji slovenski organizaciji — Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev — sta preko svojih zastopnikov v kontaktnem komiteju pri uradu zveznega kanclerja zahtevali čimprejšnje sklicanje izrednega zasedanja tega komiteja. Predlagali sta, da bi na seji obravnavali vrsto konkretnih pritožb v zvezi z izvajanjem (ali bolje rečeno neizvajanjem) zakona o sodnem jeziku z dne 19. marca 1959, hkrati pa razpravljali sploh o restriktivni praksi pri izvajanju tega zakona ter o potrebnih izboljšavah sedanjih tozadevnih predpisov.

Za ta doslej neobičajni korak — zahteva po sklicanju izrednega zasedanja kontaktnega komiteja — sta se organizaciji odločili v trenutku, ko slovenski narodnostni skupnosti na Koroškem grozi nevarnost, da jo s samovoljnim tolmačenjem zakonov opeharijo še za tiste malenkostne pravice, ki so ji bile priznane z dosedanjimi izvedbenimi zakoni za izvajanje določil člena 7 državne pogodbe.

Konkretno gre za zakon z dne 19. marca 1959, s katerim je na okrajnih sodiščih v Pliberku, Ze-

leznih Kapli in Borovljah dvojezični. To samovoljno tolmačenje predpisov o slovenskem uradnem jeziku pomeni nevaren poskus, da bi koroškim Slovincem sploh onemogočili uporabo materinega jezika pred sodišči. Vsak avstrijski državljani ne glede na narodno pripadnost in jezik, torej tudi vsak pripadnik manjšine, se mora že od prvega razreda osnovne šole naprej učiti nemščine. To pomeni, da obvlada nemški jezik danes vsak avstrijski državljani, tudi vsak pripadnik manjšine — redke izjeme so le slaboumneži ali pa popolni idioti in analfabeti. Logika, ki jo je v Borovljah zastopal sodnik dr. Stotter, pa gre očitno ravno v to smer, da bi manjšinske pravice, ki jih zagotavlja koroškim Slovincem državna pogodba, omejili na peščico duhovno nerazvitih revežev.

Vsekakor gre pri tem poskusu za očiten napad na zakonite pravi-

ce koroških Slovencev in za grobo diskriminacijo njihovega jezika. Zato sta se osrednji organizaciji odločili, da od zveznega kanclerja zahtevata sklicanje izrednega zasedanja kontaktnega komiteja, zlasti ker je bilo že na zadnjem zasedanju komiteja dne 19. februarja 1974 s slovenske strani opozorjeno na nezadovoljivo izvajanje zakona o sodnem jeziku, pa je zastopnik pravosodnega ministra sekcijski svetnik dr. Peter Raindl takrat izrecno izjavil, da za pritožbe ni povoda, ker so uradniki in sodniki na okrajnih sodiščih v Pliberku, Zeleznih Kapli in Borovljah dvojezični.

Ali bodo na pravosodnem ministrstvu tudi še zdaj mnenja, da „za pritožbe ni povoda“? Poleg zgoraj navedene kričave kršitve veljavnega zakona pa bodo slovenski predstavniki opozorili tudi še na celo vrsto drugih primerov, ki prav tako kažejo, da doslej o kakšni rešitvi tozadevnega določila državne pogodbe sploh ne more biti govora. Edino, kar je Avstrija doslej napravila v tej zadevi, je zakon iz leta 1959, ki ni le vsebinsko in krajevno skrajno pomanjkljiv in nezadovoljiv, marveč se v praksi ni ta minimalna ureditev ne spoštuje. Pristojno ministrstvo v vseh pehlnajstih letih veljavnosti tega zakona še ni našlo časa oziroma ni čutilo potrebe in dolžnosti, da bi iz-

PRIHODNI MESEC NA KOROŠKEM:

Važne spremembe v najvišjem vodstvu dežele

Kakor znano, bo sedanji deželni glavar Hans Sima 12. aprila odstopil in tako omogočil, da novi predsednik koroške SPO Leopold Wagner prevzame tudi funkcijo deželnega glavarja.

O tej in nadaljnjih spremembah v vodstvu dežele je bilo govora na tiskovni konferenci, ki jo je v ponedeljek priredil predsednik SPO namestnik deželnega glavarja Wagner. Med drugim je povedal, da bo volitev novega deželnega glavarja teden dni po odstopu Sime, torej 19. aprila. Položaj namestnika deželnega glavarja Wagnerja bo prevzel sedanji deželni svetnik Erwin Fröhbauer, bivši celovski župan Hans Ausserwinkler pa bo postal deželni svetnik.

V manjšinskem vprašanju se je predsednik koroške SPO Wagner znova izrekel za „notranje-koroški dialog“, ko je menil, da bi se morali predstavniki manjšine in političnih strank vsteti za skupno mizo. V ostalem je nedvoumno zavrnil poskus „hs“ od Kleine Zeitung (ki je očitno želel „bolj učinkovito“ ograditev socialistične stranke od Zveze slovenskih organizacij na Koroškem), ko je dejal, da se SPO ne bo branila podpore pri volitvah. Končno pa je še povedal, da je bil profesor Janko Messner izključen iz SPO, ker je spektakularno in javno (v Volksville — op. ured.) napovedal, da bo izstopil iz SPO in postal član KPO.

Obširno je bilo na tiskovni konferenci govora o pripravah SPO za prihodnje deželnozbornske volitve. V tej zvezi je stranka že pripravila osnutek volilnega programa, ki ga bo 25. marca dala v javno razpravo. Dokončno bo volilni program sprejet v deželnem vodstvu stranke dne 18. maja, tako da bo — kakor je naglasil predsednik Wagner — koroška SPO že po 18. maju pripravljena in se ji ne bo več treba bati, če bi prišlo do morebitne preložitve volitev.

dalo ločna navodila, ki bi onemogočila samovoljna tolmačenja posameznih sodnikov; prav tako pa vse do danes na teh sodiščih ni slovenskih odnosno dvojezičnih tiskovin, čeprav je slovenščina poleg nemščine enakopraven uradni jezik.

Torej je pravosodno ministrstvo s skrivno, če prihaja na omenjenih sodiščih od povsem nasprotnih si odločitev enega in istega sodnika; če se pojavljajo nepremostljive težave, ker sodnik ne obvlada obeh jezikov; če je pripadnik slovenske manjšine že vnaprej v slabšem položaju, ko se „drzne“ postaviti zahtevo po obravnavi v njegovem materinem jeziku itd. Dolga

vrsta nedostatkov in še daljša vrstica krivic in diskriminacij Slovencev — toda zastopnik pravosodnega ministrstva meni, da za pritožbe „ni povoda“.

Tako v praksi izgleda „enakopravnost“, ki jo v „pravni državi“ Avstriji uživamo koroški Slovenci celo pred tistimi borimi tremi okrajnimi sodišči, ki jih je zakon določil za dvojezične. Koroški Slovenci imamo vsekakor dovolj vzrokov, da opozorimo na nespoštovanje jasnih določil državne pogodbe in odgovorne dejavnike znova spomnimo na dolžno izvajanje obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnega dokumenta.

Avstrija nasprotuje

DA BI KOROŠKI SLOVENCIGLEDALI SLOVENSKO TV

Kakor smo v našem listu že obširno poročali, se RTV Ljubljana bavi z načrti, da bi tudi koroškim Slovincem omogočila sprejemanje slovenskega televizijskega sporeda.

Tem načrtom pa nasprotuje Avstrija (odnosno avstrijska RTV — ORF), ki pri svojem izgovarjanju na tehnično-formalistične „argumente“ povsem pozablja (ali pa zavestno zamaže), kako zavzeto se je prav Avstrija trudila, da bi za svojo manjšino v Italiji zagotovila sprejem TV-sporeda v nemščini.

Tudi tukaj se kaže dvoličnost Avstrije v manjšinski politiki!

leznih Kapli in Borovljah v smislu § 3 člena 7 poleg nemščine tudi slovenščina pripuščena kot uradni jezik. Kljub temu zakonu pa je na okrajnem sodišču v Borovljah prišlo do nezastisljivega napada na zakonito pravico do uporabe slovenskega uradnega jezika, ko je tamkajšnji sodnik dr. Stotter zahteval učitelja Joška Wrolichia po slovenščini zavrniti z „utemeljitvijo“, da gre pri obtoženem za javnega uslužbenca, ki mora v zadostni meri obvladati nemščino.

Nevarni vplivi v italijanski politiki

Sodelovanje na obmejnih območjih med Italijo in Jugoslavijo se je v zadnjih letih razvilo do takšne mere, da je upravičeno veljalo kot zgled za sodelovanje med državami z različnimi družbenimi ureditvami, hkrati pa dajalo tudi majhen vpogled v tisto, kar naj bi razvila Evropa — namreč sproščen pretok blaga in ljudi čez državne meje, torej prav tisto, kar se vsak dan dogaja na jugoslovansko-italijanski meji, ki velja za najbolj odprto mejo v Evropi.

Res je od časa do časa prišlo v Italiji tudi do poskusov določenih krogov, da bi mejo med obema državama spravili v dvom, ko so obujali svoje revanšistične skomine na dele jugoslovanskega ozemlja, predvsem na nekdanjo „cono B“. Vendar pa se uradna Italija zdaj že nekaj časa ni več pustila vpreči v voz skrajne desnice in tako so občasne akcije nacionalističnih kričavev kmalu spet zgubile na privlačnosti.

Toliko bolj je presenetilo široko javnost, ko je prejšnji teden italijansko zunanje ministrstvo poslalo jugoslovanski vladi noto, v kateri določene dele Jugoslavije označuje kot italijansko ozemlje. Gre za nekdanjo „cono B“ tako imenovanega Svobodnega tržaškega ozemlja, glede katerega sta se obe državi sporazumeli z mirovno pogodbo, sklenjeno leta 1947, ter s spomenico o soglasju, sprejeto v Londonu leta 1954. Takrat sta Italija in Jugoslavija sporazumno določili tudi današnjo italijansko-jugoslovansko mejo.

Sedanji korak Italije je zlasti nerazumljiv zato, ker prihaja v trenutku, ko je razvoj italijansko-jugoslovanskih odnosov in vzornega sodelovanja med obema državama kazal, da je tudi Italija

končno pripravljena sprejeti londonske dogovore ne samo na papirju, marveč tudi z vsemi njihovimi dejanskimi posledicami. Zato je jugoslovanska vlada italijanska stališča odločno zavrnila in v svojem odgovoru poudarila, da zadnji italijanski korak ustvarja dvom, ali je dovolj utemeljeno prepričanje, da se je pri razvijanju in poglobljanju dobrih sosedskih odnosov tudi Italija ravnala po načelih nevmešavanja, medsebojnega spoštovanja suverenosti in ozemeljske nedotakljivosti, kot je to dosledno delala Jugoslavija.

V svojem odgovoru Jugoslavija ugotavlja, da je nenehno opozarjala na to, da delovanje določenih irendentističnih sil v sosednji Italiji ni v skladu z željo, ki so jo izražale italijanske vlade, da bi razvijale dobre odnose z Jugoslavijo. Zdaj pa se v okviru uradne politike odgovornih italijanskih činiteljev nedvoumno vključujejo teze irendentističnih in revanšističnih krogov, ki že leta javno in neovirano izražajo svoje pretenzije do jugoslovanskega ozemlja.

„Sporazumi, s katerimi je bila po drugi svetovni vojni urejena državna meja med SFR Jugoslavijo in republiko Italijo, pomenijo ne le temelj razvoja dobrih sosedskih odnosov in sodelovanja med Jugoslavijo in Italijo, temveč so tudi sestavni del ureditve Evrope po porazu fašizma in nacizma. Ponovnega načrtovanja teh vprašanj si ni mogoče razlagati drugače, kot da gre za poskus spodkopavanja te mednarodne ureditve, s tem pa tudi miru, varnosti in stabilnosti v Evropi.“

Stališča, izražena v noti jugoslovanske vlade, so deležna enoglasne podpore vse jugoslovanske

javnosti, ki odločno obsoja stališče Italije oziroma njene pretenzije po delih jugoslovanskega ozemlja. Poudarjajo, da pomeni zadnje ravnanje italijanske vlade grobo kršitev načel mednarodnega prava in miroljubnega sožitja med narodi, še posebej pa londonskega sporazuma, ki je sporazumno določil italijansko-jugoslovansko mejo.

Na ta dejstva opozarja tudi velik del italijanskega demokratičnega tiska, ki prav tako poudarja, da je meja med Italijo in Jugoslavijo določena z mirovnim sporazumom in londonskim memorandumom, ter obsoja ravnanje italijanske vlade, češ da se v uradno italijansko politiko vključujejo teze irendentističnih krogov. Vladi v Rimu ugledni italijanski listi očitajo, zakaj se raje občasno vrača k tveganju, da kvari prijateljstvo in sodelovanje s sosednjo državo, namesto da bi odstranila pritisk tistih skupin, ki za to prijateljstvo nimajo nobenega interesa.

Posebno prizadetost pa ob najnovejši zaostritvi razumljivo kažejo Slovenci v Italiji. Primorski dnevnik poudarja, da bodo posledice konfliktov občutili vsi prebivalci obmejnih področij, „še posebej boleče pa jih bomo občutili Slovenci, ki smo — kot potrjujejo izkušnje — vedno prva žrtev poslabšanja meddržavnih odnosov. Zato smo prav mi še posebno zainteresirani na tem, da se končno to vprašanje uredi s formalno potrditvijo sedanjih meja, da se s tem odstrani vsaka možnost špekulacij desničarskih in prevratniških sil tudi v interesu krepitve demokracije in demokratičnih sil v državi ter da se pri nas ustvarijo trajni pogoji za prijateljsko sodelovanje in ustvarjalno sožitje“.

Jugoslavija pred volitvami

Po nedavni uzakonitvi novih ustavnih določil so v Jugoslaviji ter v posameznih republikah in avtonomnih pokrajinah zdaj sredi priprav za izvedbo volitev v nove skupščine — od občinskih preko republiških do zvezne. V Sloveniji so v zadnjih dneh izvedli kandidiranje delegacij, kajti prihodnji teden — 28. marca — bodo splošne volitve članov delegacij v temeljnih organizacijah, 31. marca splošne volitve članov delegacij v krajevnih skupnostih ter glasovanje o izvolitvi delegatov v družbenopolitične zbornice občinskih skupščin, 29. aprila pa glasovanje v družbenopolitičnih zbornicah občinskih skupščin za izvolitev delegatov v družbenopolitični zbor skupščine SR Slovenije. Na zvezni ravni pa bodo volitve delegatov v zvezni zbor skupščine SFRJ Jugoslavije v skupščinah občin v vseh republikah oziroma avtonomnih pokrajinah v času od 22. do 29. aprila, v času do 10. maja pa volitve delegatov v zbor republik in pokrajin skupščine SFRJ v republiških oziroma pokrajinskih skupščinah v vseh republikah in avtonomnih pokrajinah.

Predsedstvo zvezne konference SZDL Jugoslavije je za volitve objavilo poseben volilni razglas, v katerem je uvodoma poudarjeno, da so nove ustave delo delavskega razreda in vseh združenih delovnih ljudi in občanov, narodov in narodnosti. S tem so bile utrte nove poli družbenega napredka, širjenja in vzpona socialističnega samoupravljanja, večje gnotne blaginje, krepitve bratstva in enotnosti, enakopravnosti, skupnosti in solidarnosti vseh delovnih ljudi, narodov in narodnosti.

Glede volitev razglas poudarja, da so le-te vseljenska samoupravna politična ak-

cija za uresničitev ustave — edinstvene listine dela in samoupravljanja. Podrobno pa SZDL poziva delavce, delovne ljudi in občane, narode in narodnosti Jugoslavije:

Uveljavimo na bližnjih volitvah svoje neodtujljive ustavne pravice, dolžnosti in odgovornosti. Množično in organizirano sodelujmo pri demokratičnem predlaganju in volitvah delegacij in delegatov, pri uveljavljanju novega delegatskega razmerja. Izvolimo in delegiramo iz svojih vrst ljudi, ki z delom in odlikami dokazujejo, da so nemajmni borci za socializem, za bratstvo, enotnost in enakopravnost naših narodov in narodnosti. Volimo v delegacije tiste, ki bodo v prid vseh delovnih ljudi in v stalnem dogovarjanju z njimi usklajevale potrebe in koristi svojega okolja in celotne družbene skupnosti. Bojujmo se za to, da bodo proiz-

vajalci, ljudje, ki ustvarjajo dohodek in vse dobrine, odločali o vseh družbenih zadevah in o celotnem družbenem razvoju. Združujmo svoje delo in sredstva v prid delavskega razreda in vsem delovnim ljudem, v prid enakopravnosti narodov in narodnosti. Zagotavljajmo nadaljnji svoboden razvoj vseh narodov in narodnosti kot izraz dosledne uveljavitve bratstva, enotnosti in enakopravnosti.

Ta volilni razglas se vsekakor bistveno razlikuje od volilnih razglasov v zahodnih državah. Pri nas vsaka stranka pride na dan z najlepšimi programi in obljubami, hkrati pa volilni boj poteka v znamenju medsebojnega „obračunavanja“ med strankami in skupinami. V Jugoslaviji ni različnih strank in ne različnih volilnih razglasov. Tam imajo enostrankarski sistem in vsi volivci so strnjeni okrog najbolj množične politične organizacije — SZDL. Predvsem pa imajo enoten cilj: graditi socializem. Zato volilni razglas SZDL tudi ne vabi z velikimi obljubami, saj ustvarjalnemu samoupravno organiziranemu ljudstvu ne more nihče dajati obljub, ki naj bi jih izpolnjeval v njegovem imenu nekdo drug.

V tem smislu — kakor je bilo na primer zapisano v mariborskem Večeru — je razglas SZDL „klic k skupni politični ustvarjalnosti, ne pa k razkolu volilnih skupin različnih barv in usmeritev“.

Dvojezični napisi na Tržaškem vendar le delna rešitev tega vprašanja

Podobno kot pri nas na Koroškem, se tudi Slovenci v Italiji še vedno borijo za izpolnitev pravice do dvojezičnih krajevnih napisov. Delno so bili taki napisi uvedeni že pred časom, zdaj pa se je za nadaljnji delni ukrep odločil tudi tržaški pokrajinski odbor, ki je na predlog socialističnega odbornika Lucjana Volka sklenil postaviti 106 dvojezičnih napisov oziroma smerokazov na pokrajinskih cestah v tržaški pokrajini.

Postavitve večjega števila dvojezičnih napisov na cestah tržaške pokrajine spada v okvir sporazumov med strankami, ki predstavljajo levosrednjo vladno koalicijo. Vendar pa gre pri tem le za delno izpolnitev obveze, ki je bila v tem okviru sprejeta že pred časom. Zahteva socialističnega odbornika (ki je prvotno predvidel kakih 150 dvojezičnih napisov), namreč ni bila izpolnjena v celoti, ker so krščanski demokrati vztrajali, naj postavi pokrajina dvojezične napise samo na tistih pokrajinskih cestah, kjer so tudi krajevne občine že postavile take napise.

To pomeni, da bo pokrajina zdaj postavila dvojezične napise na pokrajinskih cestah v štirih okoliških slovenskih občinah tržaške pokrajine: Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor in Dolina, medtem ko bo v sami tržaški občini le delno prišlo do takih napisov, proti Opčinam in na drugih „kočljivih“ napisih pa tudi zdaj ne bo uvedena dvojezičnost. Prav tako bo slej ko prej ostalo odprto vprašanje dvojezičnih napisov na glavnih cestah, ki jih vzdržuje državno podjetje ANAS. Samo na teh cestah, križiščih in odcepkih bi morale biti več sto dvojezičnih napisov.

Se slabše je stanje v goriški pokrajini, kjer so le tri slovenske občine Doberdob, Sovodnje in Števerjan na lastno pest postavile nekaj dvojezičnih krajevnih napisov. Na celotnem obsežnem področju videmske pokrajine pa ni niti enega samega dvojezičnega napisa, čeprav tudi tam žive številni pripadniki slovenske narodnostne skupnosti.

Sporazum o sodelovanju na področjih kulture, znanosti in vzgoje

Jutri bo začel veljati avstrijsko-jugoslovanski dogovor o sodelovanju na področjih kulture, znanosti in vzgoje, ki sta ga obe državi sklenili v smislu izvajanja tozadavnega sporazuma iz leta 1972.

Dogovor obsega konkretne oblike in akcije sodelovanja med Avstrijo in Jugoslavijo na področjih kulture, znanosti in vzgoje. Gre predvsem za sodelovanje visokošolskih in znanstvenih ustanov, za medsebojno štipendiranje, za izmenjavo strokovnih moči, umetnikov in kulturnih skupin, za izmenjavo znanstvenih in drugih publikacij, za sodelovanje knjižnic, muzejev, galerij in glasbenih ustanov, za prirejanje umetnostnih razstav in podobno.

Sedanji dogovor bo veljal dve leti, njegova veljavnost pa se v primeru, da ni odpovedan 60 dni pred potekom veljavnosti, avtomatično podaljša do sklenitve novega dogovora, vendar ne dalj od enega leta.

Ob branju besedila tega dogovora dobi človek nehoti vtis, da se je Jugoslavija zavzela za res široko izmenjavo in sodelovanje, medtem ko je na strani Avstrije občutiti precejšnjo „zadržanost“.

28. oktobra 1972 je avstrijski kancler dr. Kreisky v svojem govoru koroškimi socialističnim aktivistom v celovški Delavski zbornici dejal: „Potemtakem ne more biti vseeno, kako izpolnjujemo neko določilo državne pogodbe. Izpolniti jo moramo, za to so tudi sankcije in zaradi tega vam še enkrat pravim: ne samo zaradi tega, ker sem najgloblje prepričan, da je pogodba treba izpolnjevati, obstajajo zelo resni razlogi, ki govorijo tudi zato, da jih je pametno, zelo pametno spoštovati.“

Bilo je po tistem, ko so na Koroškem demontirali dvojezične napise in tik pred trenutkom, ko so mu jih po tem pozivu k „miru in razsodnosti“ pred zbornico zmetali pod noge in ga ozmerjali z rasističnimi psolvkami.

Ta govor, ki predstavlja zanimiv in koristen dokument, ni bil v javnih občilih nikoli v celoti objavljen. Obstaja pa brošura SPÖ, s celotnim besedilom. Tam je mogoče prebrati stališča, s katerimi bi se bilo mogoče strinjati.

Recimo: ko je v celoti navedel besedilo 3. odstavka 7. člena državne pogodbe (o uporabi slovenske kot dodatnega uradnega jezika v upravi in sodstvu in o dvojezičnih napisih v sodnih in upravnih okrajih s slovenskim ali mešanim prebivalstvom) je dejal: „V takih okrajih, kjer so Slovenci ali Hrvati, in tu izrecno ni nobe-

ne navedbe o velikosti manjšine...“

Ali pa: ko je vprašal svoje poslušalce, kdo ima pravico govoriti v imenu manjšine, je pribil, da obe osrednji organizaciji, potem pa se je vprašal: „Kako naj bi potem potekale volitve manjšine? Tajno, praviijo. Ja, torej mora človek tja in glasovati. S tem se prizna k tej manjšini in s tem taj-

ne navedbe o velikosti manjšine...“

Problem je tisti „kako“. Medtem je minilo leto in skoraj drugega pol, ustanovljena je bila „študijska komisija za probleme slovenske manjšine na Koroškem“ (brez Slovencev), potem pa še kontaktni komite (s Slovenci, a brez zastopnikov ljudske stranke), oba pri zveznem kanclerju, minila je vrsta zasedanj, v bistvenih vprašanjih pa predvsem na pogovorih s kvalificiranim zastopstvom manjšine — to je po Kreiskyjevi definiciji samo v kontaktnem komiteju — ni nobenega napredka: počasnost, postopnost, delnost, ogibanje bistvu.

Predvsem se zapletajo pogovori okrog ozemlja, kjer živijo koro-

ški Slovenci in njihovega števila. Toda tistega 28. oktobra 1972 zvezni kancler ni imel ne o ozemlju ne o številu nobenih dvomov. Čemu je sicer prebral cel odstavek iz pogodbe in še posvaril, češ ni tako, kot mislijo nekateri: „Oh, za božjo voljo, državna pogodba, to smo pač leta 1955 malo podpisali...“

In tako je te dni, v ponedeljek,

Ob poročilu „študijske komisije“

„študijska komisija“ pripravila svoje tako imenovano vmesno poročilo zveznemu kanclerju. Če ga bo kancler odobril, naj bi postalo podlaga za dogovor med strankami v parlamentu, oziroma, za pogovore med strankami in Slovenci.

Ze zaradi tega, ker Slovenci priznavajo kot edino institucijo, kjer so se pripravljali pogovarjati o stanju svoje skupnosti, kontaktni komite — kar se spet strinja s Kreiskyjevo definicijo, da je bilo kontakte s Slovenci treba institucionalizirati — so kakešnikoli predlogi „študijske komisije“ zanje brez vrednosti in objektivno škodujejo kvaliteti pogovorov.

Spiro dejstva pa, da so v njej zastopane vse tri parlamentarne

stranke, jih je pač treba opazovati kot politično „vetnico“.

Ceprav je iz virov, ki so nam na voljo, težko razbrati celoto, vsaj v eni točki ni protislovij: poglavitna naloga komisije je bila, sestaviti „model“ za preštevovanje manjšine s pomočjo ugotavljanja jezikovne pripadnosti, na osnovi vprašanja: „Govorite slovensko ali nemško?“ (Po vindišarjih naj ne bi spraševali).

Rezultati naj bi bili podlaga za uresničevanje „še odprtih vprašanj iz člena 7“.

Kaže pa, da po večurni razpravi članom komisije ni bilo mogoče najti enotnega modela, ki naj bi bil „manjšini naklonjen in sprejemljiv za večino prebivalstva“ na Koroškem: v poročilu so štiri inačice.

To naj bi bila podlaga za tisto „pragmatično rešitev“ — tako je dejal predsednik komisije Josef Guttenbrunner, ki mu osebno ne odrekamo dobre volje — ki naj jo zdaj začno iskati na medstrankarskih dogovorih.

Prva odločitev — in odgovornost za njene posledice — pripada ustanovitelju komisije, zveznemu kanclerju. Zaradi tega se nam ne zdi odveč, ko smo tako izčrpno opomnili na njegovo celovsko mnenje o kvaliteti izvajanja mednarodnih obveznosti.

Jaka Stular
(Delo, Ljubljana 14. 4. 1974)

POŠIROKEM SVETU

DUNAJ. — Na Dunaju je bilo redno letno zasedanje mešane avstrijsko-jugoslovanske komisije za izvajanje meddržavnega sporazuma o zaposlovanju. Na njem so dosigli soglasje, da mora biti zaposlovanje jugoslovanskih državljanov v Avstriji v prihodnje izključno organizirano in da mora potekati prek uradnih organov v Jugoslaviji. Obenem so sklenili, da je treba pospešiti postopek za izdajanje dovoljenj za delo jugoslovanskim državljanom v Avstriji.

MAINZ. — Kakor pred nedavnim v Hamburgu, tako je tudi pri sedanjih komunalnih volitvah v zahodnemški deželi Rheinland-Pfalz prišlo do precejšnjih izgub SPD, medtem ko je CDU zabeležila lepe uspehe. SPD je namreč zgubila 5,7 % glasov ter je njen delež padel na 35,5 %, obratno pa je CDU svoj delež povečala od 43,9 na 51,7 %. Poleg tega je SPD zgubila v treh od petih okrajnih mestih absolutno večino. FDP je nekoliko pridobila (njen delež se je povečal od 8 na 8,8 %), nasprotno pa je neonacistična stranka utrpeela hud udarec.

LONDON. — V ponedeljek zvečer britanska konservativna stranka, ki je po porazu na nedavnih volitvah spet v opoziciji, ni uresničila svoje napovedi, da bo v parlamentu glasovala proti laburistični vladi. Očitno se je zbal novih volitev, ki jih je sedanji predsednik vlade Wilson napovedal za primer, da bi v parlamentu večina glasovala proti njegovi vladi. S tem so laburisti sicer premostili prvo oviro, vendar jim bo zaradi njihovega manjšinskega položaja v parlamentu stalno grozila nevarnost preglasovanja.

BONN. — Zvezna republika Nemčija in Nemška demokratična republika sta se po več kot letu dni, odkar sta sklenili „temeljni sporazum o odnosih“, le sporazumeli o izmenjavi stalnih vladnih predstavnikov. Prejšnji teden so namreč v Bonnu podpisali protokol o stalnih predstavnikih. Pri tem je vsekakor pomembno, da bo bonško predstavništvo v vzhodnem Berlinu lahko zastopalo tudi zahodni Berlin, kajti ravno Berlin je bil vedno ena največjih ovir za razvoj odnosov med obema nemškima državama.

MOSKVA. — Sovjetski avtomatski medplanetarni postaji Mars-6 in Mars-7 sta se povsem približali Marsu. Po poročilih sovjetske agencije je 12. marca na Marsovm površju pristala raziskovalna sonda vesoljske postaje Mars-6 ter poslila podatke na Zemljo. Pravijo, da je sonda že posredovala znanstvene podatke o Marsovm ozračju; podatke je zbrala z neposrednimi meritvami ob spuščanju na ta planet.

NEW YORK. — Delegacije držav v razvoju posvečajo vso pozornost bližnjemu izrednemu zasedanju glavne skupščine OZN, ki bo obravnavalo mednarodne gospodarske odnose. V krogih držav v razvoju prevladuje mnenje, da bi moralo izredno zasedanje sprejeti dva osnovna dokumenta: deklaracijo o načelih novega sistema mednarodnih gospodarskih odnosov in program akcije, ki naj bi določil ukrepe za reševanje določenih problemov v mednarodnem gospodarskem življenju ter za praktično uresničevanje določil deklaracije. Predvsem pa naj bi novi sistem temeljil na enakopravnosti in skupnih interesih vseh držav.

BEOGRAD. — Založba „Radnička štampa“ v Beogradu bo v kratkem izdala novo knjigo o predsedniku Titu, ki jo je napisal Zvonko Stanbringer, avtor že devetih knjig o Titu. Najnovejša knjiga z naslovom „Tito — državljani sveta“ je rezultat dolgoletnega novinarskega in publicističnega dela, saj je avtor doslej objavil že več kot 300 člankov in podlistkov o Titu. Na 271 straneh obravnava knjiga Titovo humanistično vizijo sveta, neutrudnost graditelja miru ter smelost in državniško modrost jugoslovanskega predsednika. Uvod knjigi je napisal podpredsednik SFRJ Mitja Ribičič.

VARŠAVA. — Poljski znanstveniki, inženirji in tehniki so nedavno razpravljali o gradnji in izkoriščanju prve jedrske elektrarne na Poljskem. Gradili jo bodo s pomočjo Sovjetske zveze v vojvodstvu Gdansk. Dela se bodo predvidoma začela leta 1976, končana pa bodo v devetih letih.

WASHINGTON. — Ameriški zvezni sodnik John Sirica je ukazal, naj tajno poročilo vrhovne porote, o katerem menijo, da vsebuje oceno vloge predsednika Nixona v zloglasni zadevi Watergate, izročijo pravnemu odboru predstavniškega doma. Ta odbor bo sklepal o tem, ali naj sprožijo postopek za odpoklic Nixona s položaja predsednika ZDA.

Koroška pesem v Mariboru

Jutri bodo v Mariboru gostovali slovenski pevski zbori iz Koroške, skupaj okoli 260 pevk in pevcev, ki delujejo v okviru Slovenske prosvetne zveze in Krščanske kulturne zveze.

Gostovanje je pripravil Sklad Prežihovega Voranca v Mariboru, ki je v minulih dvajsetih letih organiziral že celo vrsto obiskov koroških slovenskih zborov v raznih krajih Štajerske in Prekmurja. Zadnje tako gostovanje je bilo leta 1969, ko so združeni pevski zbori Slovenske prosvetne zveze priredili v Mariboru koncert Kernjakovih pesmi.

Medtem ko so doslej v tem okviru gostovali v Mariboru in drugih krajih le pevski zbori Slovenske prosvetne zveze, gre tokrat za prvo skupno prireditev obeh osrednjih prosvetnih organizacij koroških Slovencev. Kakor že povedano, bo sodelovalo okoli 260 pevk in pevcev, ki bodo nastopili v naslednjih sestavih: moški zbori SPZ pod vodstvom Valentina Hartmana, mešani zbori KKZ pod vodstvom Jožka Kovačiča, moški zbori KKZ pod vodstvom dr. Antona Feiniga in mešani zbori SPZ pod vodstvom Vladimirja Prušnika; za zaključek pa bodo pod vodstvom Vladimirja Prušnika in Jožka Kova-

čiča nastopili še združeni zbori KKZ in SPZ.

Spored, ki ga bodo izvajali zbori na koncertu v Mariboru, je zelo pester ter sega od Puntarske preko vrste koroških oziroma slovenskih narodnih in umetnih pesmi tja do Koroške budnice.

Slovenski film „Cvetje v jeseni“ za festival v Cannesu

Slovenski barvni film „Cvetje v jeseni“, ki ga ravno v teh dneh predvajajo tudi pri nas na Koroškem, bo zastopal Jugoslavijo na letošnjem mednarodnem filmskem festivalu v Cannesu, ki bo v času od 9. do 23. maja.

Tozadevni sklep, ki ga je sprejela žirija medrepubliškega odbora za izbiro filmov za tuje festivale, vsekakor pomeni lepo priznanje filmu, ki ga je režiral Matjaž Klopčič po scenariju Mitje Mejaka, nastalem po istoimenskem romanu pisatelja Ivana Tavčarja.

Mariborski „Večer“ je gostovanje napovedal s posebnim člankom, v katerem pravi, da bo po dolgih petih letih v soboto v union-ski dvorani v Mariboru spet zadonela slovenska koroška pesem. „V zadnjih letih,“ je rečeno v omenjenem članku, „so naši rojaki na Koroškem zaradi nekaterih skupin narodnostnih nesrpnosti doživeli mnogo hudega. Toda ustrašili se niso niti najhujšega pritiska; nasprotno, še bolj so strnili svoje vrste, še odločneje so izpričali slovensko narodnostno pripadnost. Zlasti pa nikoli niso pozabili svoje pesmi, saj je na Koroškem skoraj toliko pevskih zborov, kolikor je krajev in vasi na južnem Koroškem, kjer živijo Slovenci.“

Po navedbi Prežihovih besed o pomenu petja in pesmi za koroške Slovence poziva Večer Mariborčan, naj v soboto napolnijo union-sko dvorano: „stopite pred koroške brate, ki vam bodo iz tpečnega srca zapeli lepe sovenske koroške pesmi!“ In res — naši zbori bodo tudi na koncertu v Mariboru manifestirali ljubezen in zvestobo tisti pesmi, ki je koroškim Slovincem postala važen del vse prosvetne dejavnosti, še več, postala je orožje v našem boju za obstoj in razvoj na domači zemlji.

Ein paar Gedanken

zur Broschüre „Kärnten — ein Alarmzeichen“

Als gebürtiger Kärntner lebe ich nun schon geraume Zeit im Ausland, wo mir das in Schule und Elternhaus verpasste und für Kärnten anscheinend obligate Brett vor dem Kopf (deutsche Eiche) allmählich abhanden gekommen ist.

Ein Freund hat mir unlängst die Broschüre „Kärnten — ein Alarmzeichen“ zukommen lassen, welche nicht nur eine gute Diskussionsbasis darstellt, sondern darüber hinaus ein abgerundetes Bild über das den slovenischsprachigen Kärntnern zugefügte Unrecht vermittelt. Die sachliche Argumentation und die fundierten, durch Quellenangaben und Dokumente untermauerten Beiträge bilden einen wohlthuenden Kontrast zur plumpen Holzhammer-Phraseologie des Kärntner Heimatdienstes (KHD).

Nostalgie-Nazis und Herrenrassen-Ideologen werden wohl wieder das bekannte Wutgeheul anstimmen, aber Lautstärke ist heutzutage kein überzeugendes Argument mehr.

Vor allem der brillante Beitrag von F. Velik „Zur Geschichte des Kärntner Heimatdienstes“ dürfte in der geistigen Gerümpelkammer Kärntens einigen Staub aufwirbeln und bei zukünftigen Diskussionen neue Akzente setzen. Endlich einmal werden hier Mythen und Legenden abgebaut und einigen Säulenheiligen des KHD der zum Teil selbstgebastelte Heiligenschein heftig zerzaust. So mancher junge Sandkasten-Abwehrkämpfer, der sich

im Geiste schon als ordenbehangener Parade-Kärntner gesehen hat, dürfte nach dem Studium des politischen Stammbaumes einiger Herren nun wohl etwas irritiert sein.

Im übrigen kann sich ja jeder, der den KHD für unfehlbar hält, die Mühe nehmen, die in der Broschüre aufgeführten Quellenangaben und Dokumente zu überprüfen und den Gegenbeweis erbringen. Allerdings hat es manchmal den Anschein, daß gerade jene, die ihre Heilsbotschaft für alleinseeligmachend halten, selbst nicht den blassesten Schimmer von Sachkenntnis besitzen und gar nicht haben wollen. Würden sie sich nämlich mit der Thematik ernsthaft beschäftigen, anstatt Vorurteile als „Wahrheiten“ zu verkünden, kämen sie möglicherweise zu unliebsamen Einsichten, die ihre Selbstsicherheit beeinträchtigen könnten. Es ist daher nur natürlich, daß sie jeder Alternative ausweichen und um jede sachliche Diskussion einen großen Bogen machen. Emotionen anbeizen und Behauptungen aufstellen ist eben einfacher und bringt Erfolg ohne den Hirnkasten übermäßig zu strapazieren und damit die anscheinend gesuchte (Ersatz-)Befriedigung.

Ein EU-Abziehbild am Auto macht halt noch keine Europäer, sondern wirkt in der Kombination mit einem gelb-rot-weißen Heimatdienst-Hetzplakat eher peinlich.

Helmut Prasch
(5033 Buchs — Schweiz)

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabi na
predstave slovenskega barvnega filma

CVETJE V JESENI

- v petek 22. marca ob 19.30 uri v Št. Jakobu v R., kino Janach;
- v nedeljo 24. marca ob 11.30 uri v Železni Kapli, kino Ziegler;
- v ponedeljek 25. marca ob 20. uri na Čajni, občinski kino.

Film „Cvetje v jeseni“ po istoimenskem romanu pisatelja Ivana Tavčarja je nastal v sodelovanju filmskega podjetja Vesna film in RTV Ljubljana. Scenarij je napisal Mitja Mejak, režiral Matjaž Klopčič, glasbo je prispeval Urban Koder, kamera Žaro Tušar, v glavnih vlogah pa nastopajo: Milena Zupančič, Polde Bibič, Duša Počkarj, Bert Solter, Dare Ulaga in Štefka Drolc.

Ljubitelji slovenske filmske umetnosti prisrčno vabljeni!

„Primorska poje“ ob sodelovanju 2000 pevcev

Kulturni dom v Trstu je bil zadnjo soboto prizorišče prvega koncerta v okviru letošnje revije pevskih zborov pod naslovom „Primorska poje“. Pevska revija „Primorska poje“, ki jo prireja Slovenska prosvetna zveza v Trstu in Združenje pevskih zborov Primorske v Ajdovščini, ima letos jubilejni značaj, saj je že peta po vrsti.

Prvemu nastopu v tržaškem Kulturnem domu je sledil v nedeljo koncert v Vipavi, včeraj pa so se primorski zbori z obeh strani meje predstavili v Verdijevem gledališču v Gorici. V nedeljo bo koncert v Dobrovem, kjer bodo hkrati obhajali 60-letnico znanega glasbenika Rada Simonijaja. Potem pa bodo

sledili nastopi še v Ilirski Bistrici, Divači in Kobaridu, kjer se bo revija zaključila 6. aprila.

Celotna revija obsega torej sedem nastopov v raznih krajih Primorske in dežele Furlanije-Juljske krajine. Skupaj bo sodelovalo 63 zborov z več kot 2000 pevkami in pevci z obeh strani meje. Vsakoletna revija „Primorska poje“ je izrednega pomena posebej za Slovence v Italiji, kajti s to množično kulturno prosvetno manifestacijo bodo — kakor je naglasil predstavnik tržaške SPZ Miro Kapelj — zlasti Slovenci v zamejstvu ponovno potrdili, da so živi in delovni in da tudi s pesmijo izpričujejo svoj narodni ponos, svojo narodno zavest in kulturo.

22. TONE SVETINA

220

UKANA

TRETJA KNJIGA

„Wolf, vi ste lisjak in taktizer prve vrste. Tudi jaz sem že davno spregledal, samo drugače kakor vi. Naša naloga je, iz kaosa napraviti red. In s smrtjo drugih graditi življenje sebi. Ne smejte se mi! Kadar sem pijan, sem drugačen človek. Zdi se mi, da sem malo podoban vam. Postaja me straš poraza. Vsakega poraza. Vedite, da govorim na splošno, čeprav upam v zmago. Večkrat me morijo težke sanje. V njih mi razpada svet v nesmiselne delce. Potem razmišljam. Kdo ga bo združil v novo celoto? Vse, kar je bilo od tisočletij ustaljeno, od človeških resnic do avtoritet, se razblinja. Celo bogovi padajo. Vse, kar smo imeli za večno, postaja prehodno. Kdo bo dal vrednost tej pičli prehodnosti, ki naj bi postala nova večnost, ki jo obetamo? Ali ni to noro, Helmut? Govorim vaše misli! To nisem jaz, to ste vi?“ Stekleno je bolščal v Wolfa in spel pil.

Wolf je prepričevalno odgovoril:

„To je vaš drugi jaz, gospod general. Ta vam govori iz podzavesti. Preveč ga zatirate. Preveč ste se jim predali in pustili, da so vam standardizirali dušo.“

Ko da ne bi slišal Wolfa, je general odgovoril z zamolklim glasom:

„Rad bi umrl... Padel v boju... Ta vojna mi postaja gnusna. Zračna bitka je edino, kar je še v viteškem slogu romantičnega spopada, ko pride do izraza moč in večina posameznika. Ustvarjen sem za nebo, pa se držim te

smrdljive zemlje... Počutil sem kot ptica z odstreljenimi krili. Recite kaj, Helmut!“

„Razumem vas, gospod general!“

„Pustite sedaj generala! Saj vidite, da sem bluzo obesil v omaro. Bodiva drug drugemu samo kot moža in skušajva se razumeti kot človeka!“

„Nikar si ne želite smrti! Narod bo potreboval može vašega kova! Žive, ne mrlve! Pa naj se zgodi karkoli. Videti je, da smo vsi, ki imamo še nekaj možganov v glavi, že zaslužili, da smo ugriznili več, kot bomo mogli pojesti.“

„Kaj mislite s tem reči?“

„Ali veste, kaj se zgodi z veliko, požrešno ribo, ki zgrabi preveliko ribo? Zaloga se ji zatakne v grlu, ne gre naprej in ne more ga izbljuvati. POGINE!“ Malo je pomolčal, potem pa izzivalno dejal: „Jaz ne želim pasti v tem boju...“ Sam zase pa je pritaknil: „...ki je bil že vnaprej izgubljen.“

Generalu se je obraz izostiril, kot bi se nenadoma stresnil. „To ste izrekli v takšnem tonu, da vem, kaj mislite, čeprav niste upali povedati do konca. To je preveč grozno, preveč sramotno, da bi šlo skoz usta nemškega oficirja. Torej smo mi ta velika riba, ki bo poginila, kaj?“

Wolf se je v hipu zavedel, da je prekoračil mejo in ni upošteval naglega preobrata v generalovem čustvovanju. Tokrat ni upošteval, da general jadikuje zaradi tega, da bi ga on tolažil in mu oporekal. Šele sedaj je dojel, da je podoben človeku, ki se utaplja in kliče na pomoč — seveda zato, da bi ga kdo izvelkel, ne pa potlačil pod vodo.

„Govoriva na splošno, gospod general! Uvodoma ste že omenili, da bova govorila o raznih možnostih brez predsodkov in praktične vrednosti.“

General se je sunkovito obrnil. Šel je do omarice s pijačami in vzel iz nje skoraj polno steklenico konjaka.

Izpod vzglavja pa je potegnil pištolo. Postavil je steklenico na mizo in premaknil vzvod na pištoli, da je z zoprim fleskom potisnil naboj v cev.

Wolf ga je začudeno gledal. Generalov obraz je pobledele in oči so mu zasijale kot blaznežu.

„Gospod major Wolf, zdaj vas imam! Šli ste predaleč. Gad ste! Zastrupljate me polagoma, toda gotovo! Razkrajate me, duhovno! Moral bi vas nalliti s strupom ali pa vas namesto polkovnika poslati na vzhod, na minska polja, ali še bolje — vas na mestu ubiti! Napravili ste mi nekaj uslug in čustveno sem navezan na vas. Zato tega ne bom storil. Vam v dobro pa bom pokazal, da ste riba, ki jo lahko požrem ali izpljunem, in da še ni rečeno, da nas bo veliki zaloga zadavil! Vzemite to steklenico,“ — pomolil mu je nabito pištolo na sence — „in popijte do dna, sicer vas ustrelim kot poličnega psa! Samo zato ste bili ves večer trezni, da se lahko norčujete iz vseh nas.“

Wolf se je slepo uklonil generalovi volji in se delal, kakor da ima vse skupaj za žalo, čeprav je vedel, da bi general v izbruhu besa lahko zares pritisknil. Nagnil je steklenico in goltal. Zgoča, močna pijača je počasi tekla po grlu. Hkrati ga je preplaval gnus.

Nenadoma se ga je polastila nora želja, da bi treščil steklenico v steno, zgrabil generala za vrat in ga zadavil. Ker je vedel, da tega ne bo storil, se je sam sebi zastudil... in goltal, dokler steklenica ni bila prazna.

Potem je postavil prazno steklenico na mizo. Imel je občutek, da plava, da izgublja tla pod nogami, potem pa, da lebdi v zraku. Okoli njega se je vrtela soba, generalova podoba se je podeseterila, v njem se je naselila noč z jezerom.

„Zdaj lahko greste, vi norec! Pozabili ste na to: kar lahko počne Cezar, ne sme početi vol. Ne delajte si utvar! Ne precenjujte se! Ne berite mojih misli, ker jih berete na-

Ne s številčno premočjo

marveč s širokogrudnostjo je treba reševati manjšinska vprašanja

Na seji občinskega sveta občine Bekštanj dne 6. marca je zastopnik Volilne skupnosti Janez Mikl zahteval dvojezično vzgojo v občinskem otroškem vrtcu v Ledincah. Tozadevno zahtevo je stavil med razpravo o povišanju prispevka, ki ga morajo starši plačevati za kritje stroškov občinskega otroškega vrtca v Ledincah, podkrepil pa jo je z ugotovitvijo, da od 100 šolobveznih otrok iz tega kraja 30 obiskuje pouk slovenščine. Hkrati je navedel tudi primer dvojezične vzgoje v otroškem vrtcu v Globasnici.

Toda zahteva po dvojezični vzgoji v otroškem vrtcu v Ledincah pri občinskem svetu ni našla razumevanja. Župan Friedrich Schmidt namreč ne vidi potrebe, da bi občina morala poskrbeti za dvojezično vodstvo in vzgojo v občinskem otroškem vrtcu, ker je mnenja, da za to ni zakonskih določil. Po njegovem bi bila uvedba dvojezične vzgoje možna šele tedaj, če bi jo želela odnosno zahtevala večina staršev, ki imajo otroke v otroškem vrtcu.

Tako stališče je — da se previdno izrazimo — vsekakor čudno, kajti kako pa naj po tej logiki manjšina (ki je že po svoji naravi vedno v „manjšini“) sploh kdaj pride do enakopravnosti, do enakih pogojev in ugodnosti, kot jih imajo pripadniki večinskega naroda, saj bo pri vsakem glasovanju ostala v manjšini. Sicer pa ravno ta primer spel enkrat jasno pokaže, kako je v resnici z „vzorno“ rešitvijo manjšinskega vprašanja v Avstriji: kaže, da ničesar še ni rešene in da nesramno in zavestno laga vsak, kdor trdi drugače!

Posebno mero „demokracije“ pa kaže pisun, ki o omenjeni zahtevi poroča v glasilu koroške FPÖ. Naj mu je ljubo ali ne: tudi pod Jeko še danes — kljub vsemu fizičnemu in zlasti duhovnemu nasilju, ki ga njegovi somišljeniki že desetletja in stoletja izvajajo nad koroškimi Slovenci — živi slovenski živelj ter izpričuje svoj obstoj in svojo življenjsko voljo z zvestobo in ljubeznijo do svojega jezika in svoje kulture.

O sproženem vprašanju dvojezične vzgoje v otroškem vrtcu v Ledincah je zavzel stališče tudi Klub slovenskih občinskih odbornikov. V njegovi izjavi je rečeno:

„Zastopnik Volilne skupnosti v občini Bekštanj, Janez Mikl, je upravičeno zahteval dvojezično vzgojo za občinski otroški vrtec v Ledincah. Njegova zahteva je v skladu s sklepom klubskega odbora z dne 15. decembra 1973, podanem v 4. točki resolucije z istega dne: Klub slovenskih občinskih odbornikov zalo z vso odločnostjo zahteva (4.) izgradnjo mreže otroških vrtcev, pri

čemer pa mora biti zagotovljena dvojezična vzgoja slovenskih otrok (...).“

Odločno zavračamo mnenje župana Friedricha Schmidta, da za uvedbo dvojezične vzgoje v otroških vrtcih ni zakonskih določil in da bi bila možna šele, ko jo želi večina staršev. Županovo stališče je v protislovju z besedilom avstrijske

državne pogodbe iz leta 1955, ki v členu 7 odst. 1 zagotavlja, da „uživajo“ avstrijski državljani slovenske in hrvaške manjšine na Koroškem, Gradiščanskem in Štajerskem „iste pravice pod enakimi pogoji, kakor vsi drugi avstr. državljani (...)“. Ker v 2. odst. istega člena beremo, da imajo pripadniki omenjenih manjšin v Avstriji, „pravico do osnovnega pouka v slovenskem ali hrvaškem jeziku (...)“, je po našem mnenju jasno, da to glede na osnovno vzgojo v otroških vrtcih prav tako velja, drugače bi avstrijske oblasti (v tem primeru občinska) ravnale proti členu 6 državne pogodbe, saj ta člen v 2. odstavku prepove vsakršno diskriminacijo na podlagi „rase, spola, jezika ali religije...“.

Dvojezična vzgoja v otroškem vrtcu nikakor ne more biti odvisna od mnenja ali želje večine staršev, saj bi bilo potem nesmiselno govoriti o manjšinski zaščiti!

Cirkovče

Pred nedavnim smo se na pokopališču v Nonči vasi za vedno poslovili od Elizabete Lombar, rojene Cvelj v Cirkovčah. Pokojnica je bila že dalj časa težko bolna, kljub temu pa je njena zadnja ura prišla nenadoma in veliko prežgodaj.

Lombarjevi materi je tekla zibelka na Primorskem: rodila se je pred 76. leti v Rakitniku pri Postojni. Otroška leta je preživljala na domu svojih staršev. Ko je bila stara komaj 8 let, so njeni starši svojo posest v Rakitniku prodali in kupili Božičevo kmetijo v Nonči vasi pri Pliberku, kjer je Elizabeta pomagala staršem pri delu in jim bila glavna opora. Prišla je prva svetovna vojna in še bolj je bilo treba prijeti za delo. V predplebiscitni dobi so rajna mati, kakor tudi Božičeva družina in številni drugi zavedni koroški Slovenci občutili „dobrote“ takratnih volkswehrovcev.

Življenje pa je teklo naprej. Za življenjskega druga si je izbrala že davno pokojnega vojnega invalida Antona Lombarja. Pot mlade družine takrat ni bila lahka, bila je trda in neusmiljena. Čeprav je bil njen mož 70-odstotni invalid iz pr-

ve svetovne vojne in bi mu po vseh pravih pripadala invalidnina, mu je avstrijske oblasti niso dale, češ da je njen mož jugoslovanski državljani. Težko je bilo uslišati domačijo. Pred štiridesetimi leti je bilo tako daleč, da sta si v Cirkovčah zgradila lasten dom.

Kljub temu trpljenja še ni bilo konec. Prišel je najbolj kruti čas za koroške Slovence — nacifašizem. Leta 1942 je morala prav tako, kot številni koroški Slovenci, z možem in hčerko Milko v pregnanstvo in negotovost, ali bo še kdaj videla svoj ljubljani dom. Postaja trpljenja sta bili taborišče Frauenaurach in Schwarzenberg. Po težkem trpljenju v izseljeništvu se je vrnila z družino na svoj izropani dom. Spet je bilo treba pošteno prijeti za delo in obnoviti vse to, kar so v času odsotnosti pokončali. Da pa je zmogla vse te težave, je pripisati njenemu primorskemu značaju, ki je brez dvoma odločnejši in upornejši od našega.

Naj bo pokojni Lombarjevi materi domača zemlja lahka, svojcem pa izrekamo naše globoko sožalje.

Bilčovs

Pri nas na Gurah je bilo že od nekdaj razširjeno čebelarstvo. Nekdaj primitivno gojenje čebel, ki je spadalo h kmetijskemu udejstvovanju, se je do danes povzpelo do zelo razvitega sodobnega čebelarstva. V naši občini je pred 60 do 70 leti imela skoro vsaka hiša svoj „ulnjak.“ Strd je bila nekdanje samo hrana, temveč cenjena tudi kot zdravilo. Tudi današnja zdravniška veda ne more mimo koristnih lastnosti medu in ga priporoča kot zdravilo pri raznih obolenjih.

V Bilčovsu je bilo čebelarstvo društvo ustanovljeno že okoli leta 1900. Po plebiscitu je to društvo prenehalo obstojati in naši čebelarji so prestopili h Koroški čebelarški zvezi, pri kateri so vključeni še danes. V začetku našega organiziranega čebelarstva je bila zelo razširjena društvena zavest, saj je takratno društvo šlo okoli petdeset članov. Žal se ta čebelarstva povezanost danes ne goji več v taki meri, saj šteje društvo samo še 12 članov. Temu pojemanju čebelarstva dejavnosti pa niso krivi samo čebelarji, temveč tudi drugačne okoliščine, v katerih živimo.

V nedeljo 10. marca je imelo naše društvo čebelarjev pri Miklavžu svoj občni zbor, katerega se je udeležilo 23 čebelarjev. Po poročilih odbornikov in odobreni razrešnici staremu odboru je bil ponovno potrjen stari odbor, kateremu načeluje Toni Krušič iz Velinje vasi, podpredsednik je Jurij Ferdi iz Kovič, tajnik Janko Ogris starejši in blagajnik Hedenik Rupert iz Velinje vasi.

V okviru čebelarstva prireditve smo se spomnili tudi velikega sina našega ljudstva, Antona Janše, pionirja in znanstvenega pobudnika smotrnega in naprednega čebelarstva. Zastopnik Koroške čebelarstva zveze Maier je imel zelo dobro zasnovano in poučno predavanje o čebelarstvu. Nato so dolgoletni člani društva prejeli odlikovanja. Za 40-letno članstvo so bili nagrajeni z zlatimi značkami Valentinič Franc, Košar na Gori, Köfer Jožef iz Pugnada, Peter Kröpl iz Pugnada in Janko Ogris iz Bilčovsa; za 30-letno članstvo je prejel Toni Krušič, p. d. Ruvpij v Velinji vasi srebrno značko, za 10- do 20-letno članstvo pa so prejeli nagrajenci bronaste značke.

Minulo nedeljo zvečer so pri Miklavžu gostovali igralci SPD „Radiše“ z igr. „Domen“. Igra, ki je prirejena po slovenski ljudski povesti Josipa Jurčiča (za slovenske odre jo je priredil Peter Marinc) je pri nas beležila izreden uspeh, saj so gledalci Miklavževo dvorano napolnili do zadnjega kotička.

Goste iz Radiš je pozdravil naš

predsednik SPD „Bilka“ Rupert Reichmann, znani radiški pevovodja Šimej Wrulich pa je pred pričetkom prvega dejanja razložil vsebino igre. Pri tem nas je povedel za nekaj stoletij nazaj v tisto dobo, ko so se vladali vsemogočni grofi in so bili kmetje njihovi podložniki. Pripovedoval nam je o raznih „igračkanjih“ vaških mogotcev z revnimi poštenimi dekleti in o „sodovih“ takšnih ljubezni. Mlad Domen je bil plod takšne „ljubezni“. Bil je sin graščaka Sove, ki pa ga je zatajil. Meta, Domnova mati, je morala zaradi tega mnogo prestati, ker jo je Sova z grožnjami silil k molku, da ne bi Domen in ljudje zvedeli za to „sramoto“.

Radiški igralci so tako dobro podali svoje vloge, zlasti ob prizorih nesrečne ljubezni med Domnom in Anko, da so se številnim gledalcem orosile oči. Sploh je bila igra dobro nastudirana, tako da so bili igralci upravičeno deležni splošnega priznanja in navdušenja.

Po igri so se skupno z bilčovskimi prosvetitelji ob kramljanju in petju poveselili v prijetni družbi. Izrazili so tudi željo, da bi medsebojno sodelovanje še bolj utrdili in tako pomagali popestriti slovensko kulturno dejavnost na Koroškem.

Slovensko kulturno društvo v Globasnici vabi na veliko revijo

„PESMI, GLASBA IN PLESI NARODOV JUGOSLAVIJE“

v nedeljo 24. marca 1974 ob 15. uri pri Šoštariju v Globasnici.

Spored bodo izvajali:

- KUD „Sloboda“ iz Varaždina s folklorno in tamburaško skupino;
- DPD „Svoboda“ iz Kidričevega z moškim pevskim zborom;
- DPD „Svoboda“ iz Ptujca z ansamblom „Lajoš“.

Pridite vsi na to edinstveno prireditev, ki bo vsakogar navdušila.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tor

robe! Celo to ni vedno res, kar govorim! Celo moj molk ima svoj smisel. Če nečete izgubiti glave si dobro zapomnite: res je samo tisto, kar ukažejo generali! Druge resnice ni... In zdaj lahko greste k hudiču, če hočete!”

Major Wolf je odlašal kakor mesečnik po stopnicah. Stražarji so gledali za njim. Zbral je vso voljo, da je ostal na nogah. Kljub temu je „vozil barko“ po osvetljeni cesti. Med potjo proti hotelu se je zaletaval v stebre svetilk in objemal drevesa. Tudi padal je in plazil se je ob stenah hiš...

„Da mi je ta pes pripravil to sramoto!“ je klel na lihem. „Že jutri bodo govorili po vsem poveljstvu, kako sem bil pijan! Jaz, ki se ga javno nisem nikoli navlekel...“

Srečno je priklovratil v hotel. Po stopnicah je lezel po vseh štirih. Potem je telebnil v posteljo.

Grozno je, kadar preganjalci postanejo preganjani... Takrat so najbolj neznosni in tudi nevarni. V slehernem vlaknu svoje moči je zaslutil poraz. V odmevu generalovih besed je zaznal polom, tako kot na verigo priklenjen pes začuti potres, še preden se zganejo zemeljske plasti in začne bobneti. Pes tuli, on pa molči, ker mora molčati... In čakati na verigi... Koga? Tistega, ki bo imel prvi srečo, da ga bo ubil...

Misli so se mu odgrinjale kot motni valovi. Preplavalji so ga. Imel je občutek, da ima morsk bolezen in se ziblje na barki, ki se bo vsak čas potopila.

„Kadar reka resnice preplavlja bregove, takrat je čas resnično nevarnosti,“ si je dejal.

Zdelo se mu je, da mu klokota po grlu umazana, mastna voda, da pije gnusobo kanalizacije, da okoli njega plavajo beli trebuh razpadajočih rib.

Nekajkrat je kriknil, kot da bi ga kdo zaklal. Gnusoba ga je napihnila. Dvignil se je in odlašal v stranišče. Vlaknil je prst v usta, da bi bruhal. Nekajkrat je zakrutil

in zarigal, potem pa je iz sebe izbruhal vse generalovo gostoljubje s führerjevimi navodili in gaulajterjevim govorom vred.

Vrnil se je v sobo, blede kot apno. Popil je kozarec mrzle vode in padel na posteljo. Začutil je zagaten duh po razkroju, nato se je pogreznil v spanje brez sanj...

7

Naslednji dan so ga klicali na poveljstvo. Prispel je novi poveljnik, ki se je želel seznaniti z vsemi podrejenimi.

Generalova pijača je Wolfu obležala v kosteh in udih kakor svinec. Čeprav se je bil v naglici skopal v vroči vodi in se z ledeno oprašlo, ni mogel zmiti z obraza pijanske blede in zamorjenosti.

Novi poveljnik, podpolkovnik Fox, vilek mlad mož z obrazom volčjaka, negovan in dišeč, ves uglajen, je bil pravo nasprotje svojega predhodnika, surovega in kladačnega gozdarja. Zdelo se mu je, da je strankin profesionallec. Iz kratkega pogovora je spoznal, da je generalov človek, morda celo prijatelj.

Pri prevzemanju poslova IV. oddelka, ki ga je vodil major Wolf, je polkovnik Perst zaničljivo pripomnil:

„O vseh teh tajnih zadevah bo več povedal major Wolf, če ga bo volja. Od vas je odvisno, če se boste kakor jaz seznanili z nekaterimi reči šele takrat, ko bodo že mimo, ali sploh nikoli.“

Novi šef je ostro premaknil glavo in dejal v tonu, ki je bil vzvišeno resen:

„Ne skrbite zame gospod polkovnik. Jaz bom v to ustanovo uvedel svoj delovni stil, ki se mu bodo podredili vsi, če bodo hoteli ostati na svojih mestih.“

Perst je pokazal svoje oruženele zobe in s sunkovitim gibom prižgal cigaro. Smeje se je dejal:

„Vnaprej vam čestitam, če vam bo to uspelo! Meni in mojima predhodnikoma se to ni posrečilo!“

Major Wolf je na videz brezizrazno spremljal pogovor. Zdaj, ko je bil izzvan, pa je izjavil:

„Mnogo je odvisno od tega, kakšen je delovni stil in kdo ga uvaja.“

„Mar ne glede na to,“ je jedko dejal Perst, „če se najde kdo, ki je pripravljen skočiti vsakomur v hrbet, če to zahteva njegova korist?... In če imaš v uradu nekoga, ki ti ves čas skače v hrbet, vrag si ga vedi za čigavo korist!“

„To mene prav nič ne moti,“ je dejal novi poveljnik. „Sodobna ronta nima hrbita in ne prednjih in zadnjih linij. Takšno pojmovanje sodi v arzenal zastarelih orožij. Zau-pam v svojo melodo.“

„Prepričan sem, da bova s podpolkovnikom plodno sodelovala. Ali se vam ne zdi, da zahteva današnji položaj nekaj več kot pa ponavljanje parol, ki je na primer „očistiti Nemčijo nepravilnih lobanj in iztrebiti Jude?“ je Wolf pomenljivo pogledal polkovnika Persta.

Novi poveljnik je pogledal majorja z izrazom odobravanja. To je pomenilo, da je svojega predhodnika že odpisal: pomenil mu je manj kot slučajen znanec, ki je padel na fronti.

Major je bil s svojo nenadno zmago — čeprav je bila Pirova — zadovoljen, sicer pa nesrečen, ker se je zameril generalu. Sedel je za svojo pisalno mizo in strmел v zemljevid, posut z znamenji. Spel bo moral pripraviti akcijo, ki bi razveselila novega šefa in potolažila generala. Kolesje v tovarni ideji se je zganilo. Bilo mu je, ko da je odvrget težko breme, tako zelo ga je bil zamoril Perst, ki poleg fanatičnega izkoriščanja strankine legitimacije in surovosti ni premogel posebnih idej. Vdajal se je korupciji in užitkom, sicer pa ni znal ničesar, kar bi zedinjalo cilje vseh služb, ki jih je vodil.

Tudi žene v Železni Kapli so proslavile mednarodni praznik žena

V Železni Kapli imajo že tradicijo, da tamošnja krajevna organizacija Zveze slovenskih žena že vrsto let proslavlja mednarodni praznik žena. Letos je to prireditev imela 10. marca v farni dvorani v Železni Kapli. Vabilu prireditelja se je tako kot vsako leto odzvalo veliko število žena iz Železne Kaple in okolice. In skoraj ni bilo verjetno da bo dvorana polna, saj v le-to gra veliko ljudi. Vendar se je pokazalo, da je v Železni Kapli in okolici veliko žena, saj je dvorana bila povsem zasedena. Helena Kuhar je tako lahko pozdravila številno občinstvo in tajnico Zveze slovenskih žena Ančko Kokot. Posebno pa je pozdravila goste s Pluja, ki so prišli s svojo otroško folklorno skupino.

Proslava mednarodnega praznika žena v Železni Kapli je bila hkrati velik kulturni dogodek, saj je po govoru Helene Kuhar najprej nastopil moški pevski zbor „Zarje“ pod vodstvom Jožkota Wrulicha.

Ob tej priložnosti pa je ženam v imenu Slovenskega prosvetnega društva „Zarja“ čestital predsednik Peter Kuhar. V kulturnem delu je sodelovala tudi folklorna skupina kapelškega društva in kar je nad vse razveseljivo tudi otroci iz Že-

ni bilo za verjeti, kaj vse so pokazali otroci, od katerih večina še ne hodi, oziroma je šele pričela hoditi v šolo.

Po prireditvi so žene bile še povabljene na družabno srečanje h Brunnerju v Lobniku. Tu moramo

OBIŠČITE II. KULTURNI FESTIVAL ki bo od 1. do 5. maja v Globasnici

SKD Globasnica

lezne Kaple, ki so z recitacijami in peljem ženam in materam izkazali svojo ljubezen in spoštovanje. Program za otroke sta pripravila Dorica in Jozi Sticker.

V drugem delu kulturnega sporeda pa so nastopali gosti oziroma otroci s Pluja, ki so s svojim izredno kvalitetnim sporedom navdušili občinstvo. Posebno solistične točke z instrumenti so bile na visoki ravni in tudi folklorni nastop. Skoraj

omeniti vzorno pogostitev, ki so jo gostom — in teh ni bilo malo — pripravile kapelške žene.

H Brunnerju je prišel tudi kapelški župan in deželni poslanec Josef Lubas, ki je v imenu socialistične stranke in v svojem imenu čestital k prazniku in ob tej priložnosti dejal, da je bil nad dogodki v jeseni leta 1972 zelo razočaran, da pa to ne bo zadržalo razvoja in hotenja Socialistične stranke, da doprinaša k dobremu medsebojnemu sporazumevanju; predvsem na Korškem kot tudi preko njenih meja. H odlični organizaciji prireditve, ki je izzvenela v prisrčni družabnosti pri Brunnerju, kapelškim ženam čestitamo in želimo mnogo uspeha v njihovem pravičnem boju za enakopravnost žena.

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem za čestitke in darila, ki sem jih bil deležen za god in 80-letnico mojega življenja ob priložnosti občnega zbora naše posojilnice Marija na Zilji v Beljaku.

Obema odboroma posojilnice in prijazni poslovodki Pepci želim mnogo uspeha pri nadaljnjem delu. Z združenim pozdravom

Šarvica Gregor iz Prosovič

Brnca

Med štirimi koroškimi nagradenci, ki bodo prejeli pospeševalne nagrade iz Körnerjevega sklada, je tudi naša rojakinja učiteljica Jasna Misja iz Brnce. Nagrado bo prejela za njeno delo iz proze. Körnerjeve nagrade bodo slovesno podelili 23. aprila v slavnostni dvorani dunajske univerze. Naši rojakinji Jasni Misji k temu priznanju iskreno čestitamo.

Načela sinode morajo prevladati tudi v praksi

V nedeljo 10. 3. 1974 smo tudi v Logi vasi izvolili župnijski svet. Na volilni listi je bilo predlaganih 12 kandidatov, ki jih je ljudstvo logavaške fare zvolilo že na predvolitvah.

Pri predvolitvah je bilo predlaganih 22 kandidatov in od teh jih je 12, kateri so dobili največ glasov, prišlo na končno listo. Že v predvolitvah je dobil največ glasov naš rojak Stanko Černic, ki je končno zmagal tudi pri volitvah, ko je od 792 oddanih glasov dobil 396 (50 odstotkov) glasov.

Določenim krogom te zmage ni uspelo preprečiti kljub gonji proti kandidatom naše narodnosti. Pač pa se je med prvih šest kandidatov vrnil tudi človek, ki je med zadnjo vojno tlačil naše ljudi in je med mašo z mladino pel pred cerkvijo: „Hängt die Juden und die Pfaffen an die Wand!“ Danes se — gotovo iz določenih vzrokov — dela, kakor da bi bil zelo veren in pobožen. Znano je, da je bil v zadnjih letih pri vseh demonstracijah, ki so bile naperjene proti Slovincem. Slišali smo, da se je glede volitev župnijskega sveta vmešaval tudi v neki drugi fari, kjer je pomagal organizirati nastop „nemških župnijskih odbornikov“. Bil pa je tudi tisti, ki je lovil glasove celo proti svojim lastnim strankarskim prijateljem (ÖVP), samo da bi bil izvoljen v župnijski svet.

Drugače so potekale volitve mirno in je bilo videti, da jih je ljudstvo vzelo zelo resno, saj je volilna udeležba znašala 77,78 %.

Zdaj samo upamo, da bo župnijski svet res deloval v smislu načel, ki so bila uzakonjena na sinodi in da bo v tem duhu obravnaval predvsem narodnostna vprašanja.

Mladje 15

Uredništvo Mladje nas je naprosilo, da objavimo naslednje besedilo:

Mladje 15 bo v nekaj dneh izšlo in bo prineslo zanimivo literarno in družbeno kritično gradivo s Korškega. Objavljena bo nagrada proza Florijana Lipuša ter poezija Gustava Januša in Valentina Polanška.

S pesmimi sodelujejo še Stane Wakounig, s prozo pa Janko Messner in Lev Detela. Dunajčan Peter Rosei priobča v slovenskem prevodu Leva Detela geografsko prozo o koroški deželi ter njenih slovenskih in nemških ljudeh. O avtorju te proze piše Lev Detela, ki ocenjuje tudi Trstenjakovo antropološko teološko knjigo (izdal Dom prosvete v Tinjah, 1973). Prav tako bo natisnjena agitka Ekstremist Matija Gubec, ki so jo slovenski študenti lani igrali po koroških odrih.

Pavel Zdovec predstavlja novo, prav tako nagrado Katarine Stanislave Sturm-Schnabl dialektološko študijo iz Gutsmanovega domačega

kraja. Vladimir Vremec razpravlja o izhodiščih in nalogah kulturnega delovanja pri zamejskih Slovincih. Milena Merlak se srečuje s sezonskimi delavci in njihovimi problemi.

Protestno pismo slovenskemu PEN-klubu zaradi češčenja avstrijskega predstavnika v slovenski prestolnici v času podrtih slovenskih tabel na Korškem in odprto pismo v zvezi s koroškim pisateljskim društvom dokumentirata vprašljivo zadržanje nekaterih Slovencev.

Napovedi, bio- in bibliografski podatki sodelujočih, oteški in opiljki ter razpis mladinskih literarnih nagrad zaokrožijo skoraj 150 strani obsega, jočo vigredno številko Mladja.

Če ste že naročnik, vam bo številka dostavljena po pošti. Če še niste, pošljite spodnjo naročilnico na naš naslov:

Uredništvo in uprava Mladja, A-9010 Celovec/Klagenfurt, poštni predal/Postfach 307.

NAROČILNICA

ime in priimek

naslov

se naročam na MLADJE, revija za literaturo in kritiko, ki izhaja dvakrat letno, cena posamezne številke 30 šil., za študente in dijake 20 šil. Prosim, da mi jo pošljete po pošti.

, dne

podpis

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi na nadaljevanje predavanja Janka Ogrisa starejšega

O ZGODOVINI BILČOVSA

v četrtek 28. marca 1974 ob 20. uri pri Miklavžu v Bilčovsu.

Po predavanju bodo predvajali tudi barvne diapozitive iz Bilčovsa in njegove okolice. K številni udeležbi vabi

o d b o r

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

Pogled mu je zdrsel z zemljevida na jezero, zavito v gosto meglo, in na drevje, okrašeno z ivjem.

„Usoda ne zapusti svojih izbrancev.“

Pred njim se je razgrnila prihodnost. Zastrla in nepoznana krajina, nevarna kot močvirje. Njegov miselni napor, da bi našel način za opozorilo nase, je pretrgal odsekan korak.

Brez trkanja je vstopil polkovnik Perst, oblečen v usnjen plašč in pripravljen na odhod. Zaprl je vrata za seboj in zapičil svoje rdečkaste, zaplate oči v majorja.

„Preden grem, vam moram nekaj reči.“

„Izvolite, gospod polkovnik. Rad vas poslušam,“ je dejal major in vstal. Ponosno je zravnal hrbtnico kakor sabljac, ki pričakuje napad.

Perst je zaničljivo uknil usnice.

„Ne veselite se preveč. Zmagali ste šele v zadnji rundi, in še to samo po točkah.“

Wolf je vzvišeno odvrnil:

„Mnogim je majhna zmaga povod za velik poraz. Za nekatere pa pomeni trenuten poraz pot k velikim zmagom.“

„Ne čekajte, ker ne prenesem nobenega globokomuma, najmanj pa vašega. Če bi bilo po moje, bi se vsi vašega kova, ki govore preveč zapleteno in pametno, znašli v skupni enoti — med čistilci min na žičnih ovirah Vzhoda!“

Wolf se je blagohotno nasmehnil:

„Gospod polkovnik! Na srečo se dogaja prav nasprotno od vaših želja! Pamet dobiva vsak dan večjo ceno. Na žalost o tem še ni bilo okrožnice. Vi seveda ne morete tega vedeti!“

V zabuhla lica polkovnika Persta je udarila rdečica.

„Vi ste podla zahrbtna podlasica! Bil sem preveč sentimentalni z vami. Ne veselite se! Kdor se smeje zadnji, se smeje najslajše! Poskrbel sem, da boste prišli tja, kamor

spadate! Smrtni udarec vam bo zadal prav tisti, od kogar ga najmanj pričakujete! Vaša glava ni vredna niti pfeniga več.“

„Mislite reči: kakor vaša,“ ga je zavnil Wolf in nadaljeval: „Ne skrbite zame! Sicer pa hvala za vašo vremensko napoved, gospod polkovnik! Hvala za prijaznost, da ste me opozorili. Toda jaz nisem eden tistih, ki z ideologijo urejajo vreme.“

Polkovnik Perst je bil tak, ko bi popil lizol. Hrupno je zaloputnil vrata.

„Megla, noč in močvirje,“ je pomislil Wolf. „Kdo naj bi prišel, da bi ga prijel za vrat in zadavil?“ V mislih je preletel ljudi polkovnika Persta. Zazdela se mu je, da ve za pravega.

„Ne bodo me,“ si je dejal. Zdaj ko je spet na robu obstoja, bo zgostil težo duha. Pustil bo, da zazveni zvok podzvesti, zvok neznanega, ki pove, kje smeš in kje ne smeš hoditi, kaj smeš reči in kaj ne. In kaj smeš ukreniti... Kdor dovoli, da prevlada razum, ga zapustijo čustva. Kogar preplavijo čustva, tega zapusti razum. On pa mora ohraniti strast in pamet v zadovoljivem razmerju, ki bo stopnjevalo njegovo moč.

Zmračilo se je. Še vedno se je ukvarjal z razmišljanjem, kaj storiti, kako se okoristiti s trenutno zmago. „Kaj pa je sploh zmaga in kaj poraz?“ je pomislil. „Ali niso to samo subjektivne sodbe o procesih, ki tečejo vzporedno in še niso sklenjeni?“ Če bo igral proti vsem, mora biti vsestransko pripravljen.

Zatopljenega v premišljevanje so zmotili težki, nagli koraki, potem pa volli udarci koščene roke po vratih. „Kdo za vraga mi še na noč ne da miru?“ je pomislil in se osorno zadril:

„Naprej!“

Pred vrati se je zarežal stolnik Kniecke. Trdno je udaril s petami in odsekano pozdravil z roko.

„Erich! Kako sem vas vesel! Kolikokrat sem že mislil na vas in vas na lihem preklinjal!“

Objela sta se in si segla v roke.

„Nič mi niste pisali!“

„Ne zamerite, gospod major! To, kar zanima vas, ne zaupam papirju. Postal sem tak kot vi. Vse, kar je količkej problematično, povem samo med štirimi očmi, da lahko utajim! Na papir pa denem samo tisto, kar vsak lahko vpije po ulicah in kar lako berete v časopisih.“

„Imenično, Erich! Veseli me, da so moje besede padle na plodna tla. Zato ste zaslužili cigaro in tudi kozarec slivovke se vam bo prilegel.“

Prižgala sta stolnik pa je zvrnil kozareček.

„Sit sem pisarne! Pojdiva v kavarno,“ je rekel Wolf. Zmetal je papirje na kup in jih porinil v jekleno blagajno. Zaloputnil je vrata in jih začel zaklepati.

Kniecke se je zadovoljno zarežal:

„A, tukaj notri so zaprte skrivnosti, in tudi moja kartoteka je tu!“

„Ni predebela!“

„Sicer ni dosti manjkalo, da bi si s temi papirji lahko obrisali zadnjico.“

„Saj res ni veliko manjkalo. Pa ne zavoljo tega, kar mislite. Lahko si obliznete vseh pet prstov. Težko sem dosegel prek generala, da so vas med boleznijo premestili na naše področje, in še teže je bilo za dopust. Prijalo vam je gotovo!“

„Hvala vam, major! Tega vam nikoli ne pozabim!“

„To ni nič. To je malenkost za prijatelja. Vi ste me na hrbtu prinesli ranjenega iz soleske, iz sovražnikovega ognja... Morda še ne veste, da je ves vaš bataljon odšel na fronto v Italijo in da so ga tam uničili v nekaj dneh.“

JOSEF GUGGENMOS

Zakaj imajo zajci dolga ušesa

„Dežuje,” je šepnil neki mlad glas.
„Dežuje, že celo moje življenje dežuje,” je šepnil neki star glas.

Zajček pa je čepel za velikanskim lapuhovim listom, ki je rasel ob potoku, in na vse kriplje vlekel na ušesa, da mu ne bi ušla niti besedica od tega, kar sta se pogovarjali dve muhi enodnevnici, stara in mlada.

Dežne kaplje znajo potrkvati kot prizadevne žolne ali bobnali kot ponoreli bob-

narji; pošumevali znajo kot jasike in če se jih usipa na tisoče in tisoče hkrati, se zdi, kot da bi prepevala cela truma ljudi.

Vse kaj znajo, so počenjale dežne kaplje, muhi enodnevnici pa sta imeli glaska lahna kot dih, tanka kot las. In zajček je moral na vse kriplje napenjati ušesa.

„Le kdaj bo nehalo deževati?” je vprašal mladi glas.

„Otrok moj,” je odvrnil stari glas. „Dežuje. To je pač življenje.”

„Mar zdaj za zmerom obsedim pod temle listom?” je vprašala mlada enodnevica. In v njenem glasu, naj je bil še tako lahen in šibak, se je odražala vsa žalost tega sveta.

„Drugim enodnevniciam se ni godilo nič drugače,” jo je tolažila stara enodnevica.

„Tudi jaz sem bila nekoč mlada, kot si ti. Od tedaj bo že skoraj štirindvajset ur, oh, res je že dolgo od tega. Takrat sem si tudi jaz želela kvišku. Počasi pa sem spoznala, da je življenje to, da ždiš pod kakim listom, medtem ko dežuje brez konca in kraja.”

Tiger in zajklja

(AFGANISTANSKA PRIPOVEDKA)

V velikem gozdu je živel strašen tiger. Dolga leta se pred njim trepetale vse živali v bližnji in daljni okolici.

Toda leta so napravila svoje, tiger se je postaral in ni mogel več loviti.

Nekega dne je sklical vse živali in jim rekel: — Veste, da sem kralj vseh živali. Sicer sem se postaral, toda v mojem telesu je še dovolj moči in moji zobje so še ostri. Če bo kdo med vami bril norca iz mene, ga bom kaznoval. Vsako jutro bo prišel eden med vami k meni, da mu sodim.

Zveri so poslušale tigra in vsak je odšel svojo pot. Toda v resnici jih je bilo zelo strah. In vsak dan je ena postala plen ostarelega tigra.

Lepega dne pa je bilo mladi zajklji dovolj tega strahovanja in odločila se je, da bo prebivalce gozda rešila tigrovega žrela. Zjutraj, ko bi tudi sama morala postati tigrov plen, ni odšla k njemu. Ves dan se je mirno sprehajala po gozdu in premišljevala.

Tiger je besnel v svojem brlogu in tako strahovito rjovel, da je odmevalo po vsem gozdu.

Drugi dan pa je mlada zajklja odšla k tigru. — Slavn in najmočnejši tiger, ga je nagovorila. — Včeraj sem se odpravila k tebi, pa sem srečala spotoma drugega tigra. Bil je lep in močan, prav tako kot ti. Zgrabil me je in odnesel s seboj. Šele zdaj mi je uspelo, da sem mu pobegnila.

Zdaj je postal tiger še bolj divji. Kričal je: — Kdo pa je ta nesramnež? Le kdo si upa gospodariti v mojem kraljestvu? Mu bom že pokazal! Takoj me odpelji k njemu.

Zajklja je odpeljala starega tigra v gozd. Ko sta prišla do bistrega potočka, je rekla tigru: — Poglej v vodo in videl boš tistega, ki ga iščeš.

Tiger se je zagledal v čisto vodo in opazil v njej svojega tekmeča. Skočil je nanj in izginil v globini.

Tako je pogumna in prebrisana zajklja rešila gozdne prebivalce.

Teloh

*Toplo se je prismejalo
sonce čez goro,
snežec solzo je potočil
pa je vzel slovo.*

*Teloh solzico popil je
in se razcvetel,
za spomin na beli snežec
nosi cvetke bel.*

Neža Maurer

„Saj to je samo pravljica, otrok moj! Kaj ne razumeš? Pri pravljicah pa se ne sprašujemo, kdaj se je kaj zgodilo. In zato me nikar ne prekinjaj. Sekunde so mi štete in jaz ne bi rada umrla prej, preden te pravljice ne sporočim naprej. — Voda je torej prenehala padati z neba in veter je pojenjal. Črnosivo nebo se je odprlo in prikazalo se je novo nebo, visoko in sinje. In po njem je povalovala nekakšna krogla, čudovita in zlata, ki je pošiljala na zemljo tople žarke. In glej, tedaj se je izpod listja ob potoku prikazalo na tisoče muh enodnevnici; od vsepovsod so se dvigale v topli mirni zrak. V rojih po tisoč in tisoč so plesale nad dolino in vzhajenja ni bilo ne konca ne kraja. — To je pravljica, ki mi jo je povedala tista modra, prastara enodnevica. Dobro si jo zapomni in povej jo tistim enodnevniciam, ki bodo prišle za teboj. Zdaj pa mi bije zadnja sekunda. Zbogom.”

Zajček je zaprl oči. Kako čudno, kako nenavadno je življenje muh enodnevnici, je pomislil. Toda kdo ve, je tuhtal naprej, morda pa je kje kdo, ki ravno zdajle opazuje mene in si misli: kako čudno, kako nenavadno je takole zajčje življenje...

Ko je zajček oči spet odprl, se je skoraj ustrašil. Okrog njega je nenadoma postalo čisto svetlo. Svello in tiho. Oblaki so izginili in prikazalo se je zlato sonce. Izpod lapuhovega lista je vzletela muha enodnevica. V širokem loku je odletela do vrha drevesne krošnje, se spustila k tlom in spet šinila kvišku. Od vsepovsod so se dvigale pod nebo nove in nove enodnevnice in kmalu jih je na tisoče plesalo nad dolino.

„Zgodila se je tista pravljica”, je pomislil zajček.

Glejte, kako brezmejno bogat je svet za tistega, ki zna napeti ušesa!

Strah ima velike oči

Svoje dni je živela babica, petelin, za petelinom pa ki je imela vnučko in petelina. Nekega dne je rekla babica vnučki:

„Doma nimamo več vode. Šla bom na reko in jo prinesla.”

Vzela je vedro in šla po vodo.

Vnučka ni hotela ostati sama doma. Vzela je majhno vedrce in odšla za babico.

Doma je ostal le petelin. Tudi on je hotel po vodo. Vzel je majhno vedrce in jo mahnil za babico in vnučko.

Zdajci je pokukala iz svoje luknje miška, malce razmislija in sklenila, da bo šla tudi ona po vodo. Vzela je vedrce, ki ni bilo večje od naprstnika, in stekla k reki.

Tako so se vsi našli pri reki. Napolnili so svoja vedra in krenili domov: spredaj je hodila babica, za njo je šla vnučka, za vnučko je korakal

petelin, za petelinom pa drobna miška.

Blizu ceste je stala jablana in pod jablano je dremal zajček. Zapihal je veter, veje so se zazibale in z ene veje je padlo jabolko — naravnost zajčku na glavo.

Zajček je poskočil in začel teči. Pritekel je babici pod noge. Babica se je ustrašila in zllila vso vodo. Tudi zajček se je preplašil. Skočil je v stran — naravnost pod noge vnučki. Vnučka je padla in zllila vso vodo.

Zajček se je še bolj prestrašil in je še bolj nabrusil pete... in se zaletel v petelina. Petelin je kričnil in prevrnil vedro.

Miška je videla, da teče mimo nje nekaj velikega, prestrašila se je, odvrkla vedrce in smuknila pod grm.

Najprej se je pobrala babica. Ko se je umirila, si je

misllila: „Kakšna sreča, da me ni tale medved požrl.”

Tudi vnučka se je pomirila. Pomislila je in si rekla: „Kakšna sreča, da me ni tale volk požrl.”

Ko je prišel petelin do sapa, si je rekel: „Srečo pa imam srečo, le za las sem se rešil pred lisico!”

Miška si je misllila: „Kakšna sreča, da me ni tale strašni maček požrl!”

Ves ta čas pa je zajček bežal in bežal. Pritekel je v gozd in se skrll pod najbolj gosti grm. Ko se mu je srce malce umirilo, si je misllil: „To sem se namučill! Lovill so me in se metali za menoj! Komaj sem se rešill!”

Tako je nekega dne preplašilo jabolko, ki je padlo z drevesa, babico, vnučko, petelina, miško in ubogega zajčka.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

„Žal mi je fantov. Bili so dobri dečki.”
„Dobili boste boljše. Tu imamo zbrano elito: smučarje, lovce, plezalce — Tirolce in Bavarce, izvrsten človeški material. Dali vam bomo četo za posebne naloge.”

Odpeljata sta stotnikovo prtljago v hotel, kjer mu je prijazna Zofi odkazala prelepo sobo s pogledom na jezero.

„Kako je pri vas?” je vprašal Kniecke, ko je zlagal stvari iz kovčka v omaro. „Ali je tu polna ali prazna postelja?”

„To je odvisno od vas samih, dragi stotnik. Lahko pa vam priskrbim kakšno pernico, če se niste v rajhu preveč razvadili.”

„Bilo je grozno, dragi major. Saj veste, kako je na trgu, če je ponudba večja od povpraševanja. Potreboval bi najmanj dva pomočnika in nekaj vajencev. Vsaka me je hotela zase, vsaj za en dan ali eno noč ali za zmeraj.”
„Razumem vaše težave. Nič ni bolj vztrajnega kot moškega lačna ženska.”

Odšla sta v najbolj osamljen kot posebne sobe, kjer jima je postregla smehljajoča se Zofi z obilno večerjo in originalno koketnostjo, vse za okupacijske marke.

Ob pogledu na stotnika se je Wolfu vrnila dobra volja, zapravljen po burni noči z generalom. Njegov smeh in živahna beseda pa sta ga spomnila Ane. V kritičnih dneh jo je izgubil iz zavesti, ko mu je šlo le za goli obstoj. S stotnikovim prihodom mu je spet vzniknila želja po njej, po življenju, polnem igre in iluzije. Kot bi bral njegove misli, je stotnik odložil kozarec in dejal:

„Dolžan sem vam pojasnilo o Ani.”

Potem mu je podrobno opisal, kar je vedel o njej. Sinje oči so mu zažarele in vzdihnil je:

„Helmuth! Imeli ste žensko, kakršne nisem srečal v vsem rajhu. Čudovita je bila, prečudovita! Ko smo se peljali skupaj v Idrijo, je bila lepo, privlačno dekle, toda sedaj je

dozorela v žensko. Čeprav gledam v ženski predvsem telo, je je bila sama duša. Velike, globoke oči — kaj vse je bilo v njih, kdo bi vedel! In ustnice, kot bi jih začrtal slikar. Nimam besed, da bi jo opisal!”

„Nehajte, Erich! Ne otežujte si greha!... Lep gentleman ste! Pobegnili ste in jo pustili usodi!”

„Oprostite. Čeprav nisem imel druge poti, si je edino to želela!”

„No, ne ženite si tega k srcu! Živa je in neprizadeta!”

„To pa me res veseli,” je dejal stotnik presenečeno.

„Naj vas ne veseli preveč. Sedaj vam tajno ukazujem,

da mi jo pripeljete živo. Našel sem nove, povsem sveže sledi.”

„Pozabljajte, da nimam nosu slednega psa! Spet bomo iskali šivanko v kopi sena.”

Major in stotnik sta plaval v cigaretnem dimu in obujala spomine na bližnjo preteklost. Stotnik je znal tako lepo pripovedovati o Ani, da je Wolfa raznežil.

„Pravite, da je bila noseča? Nemogoče!... Erich, ne veste, kako me je ta ženska onesrečila. Če je človek v tem kaosu sploh lahko nesrečen... Tako žal mi je zanj. Narava se mi maščuje, ker sem jo hotel izkoristiti, da bi se prek nje povzpел. Najbrž jo v resnici ljubim. Ne vem, ali njo ali samo njen privid in idol, ki ga je ustvarila v meni. Seveda, če sem ljubiti sploh še zmožen...”

„Kdo ve?” je odvrnil stotnik. „Toda polomili ste ga, ko ste jo poslali stja. Mar bi vi imeli otroka z njo! Če vas slučajno zadene krogla, bi imeli na tej zemlji vsaj vreden nadomestek. Vaše izkušnje pa ne bi bile izgubljene kot voda v pesku.”

„Ne dražite me, Erich. Človek ni rojen samo zato, da dela napake, temveč tudi zato, da jih popravlja.”

„Prepričan sem, da te napake ne boste mogli popraviti,” ga je zavrnil stotnik.

Pogovor o Ani je bil povod za ponoven, nikoli dokončan pogovor o ženskah. To je bila za stotnika neizogibna tema, ki je v tem ozračju prijala tudi majorju.

„Vojna in ženske — to me je vedno zanimalo. Že od otroških let, ko sem se zavedel, zakaj imam med nogami tisto one, česar ženske nimajo.”

„Nič čudnega. To je dokaz naše visoke moške vrednosti.” Wolf je govoril še z večjo vnemo, ko je prisledla hotelirka Zofi in z zanimanjem prisluhnila. „Eros je po mitologiji sin boga vojne, Marsa, in boginje ljubezni, Venere. Cilj življenja je v novo rojstvo, oplaja se ob uničevanju in uničuje se že v oplajanju. To je začetek večnega kroga, v katerega smo ueti kot sužnji in se ne moremo in ne znamo iz njega iztrgati. Ali ni tako, Zofi?” je Wolf objel okoli ramen prijazno žensko, ki je rada poslušala njegovo duhovičenje.

„Življenje je združitev in razdružitev. Omotica in iztreznjenje. Danes, Zofi, sem izjemoma takšne volje, da bi spet lahko razbil vse, kar imate v kuhinji celega. Samo črepinje prinašajo srečo. Vse bi razbil, ljubezni na čast! Staremu psu Perslu za odhodnico. Novemu za dobrodošlico. Vohljaču von Graffu v spomin,” je govoril Wolf.

„Ne, ne, gospod major! Takrat je bilo prehudo. Preveč bi ropotalo. Sicer pa imamo že sedaj polovico posode iz aluminija!”

„Poslušajmo ženske, one imajo prav,” je dejal Wolf in se obrnil k stotniku. „Ali ni to imenitna gospa? Edina je, ki mi lahko omehča srce, da podpišem izpustnico za kakšnega od njenih zaprtih ljubljencev in prijateljev.”

„To je lepo. Nisem vedel, da imate tudi to lepo lastnost!”

(Nadaljevanje v naslednji številki)

GEORGE BUSH

Modra luč

Stemnilo se je. Bližajoča se noč je potemnila zadnje barve dneva. Večina avtomobilov je vozila z lučmi. Samo na Harry-Evansovem vozu ni bilo še vključenih žarometi. — Enostravno ni mislil na to. Njegove roke so oklepale krmilo, njegove oči so srepro zle predse. Vse njegovo delovanje je postalo samogibno. Bilo je podobno brezglavemu begu preganjane živali.

Evans je vozil 100 km na uro. Ves čas ni vozil več, ker je bilo preveč tveganje. Povsod lahko prežijo policisti. Za zidovi in za grmi. Evans je buljil na cesto in se krčevito trudil, da ne bi venomer gledal v vzvratno ogledalo. Rumenomodra neonska svetloba, ki je lila iz neke gostilne ob cesti, ga je tako zmedla, da je pritisnil na plin.

Evans je izvršil roparski napad. Najbrž je umoril moža. Da, umoril ga je. To je gotovo. Postal je morilec. 120 km za njim so gotovo že odpegljali mrtveca v mrliško vežo ali na si z mokrimi robci brišejo solze in institut za sodno medicino. Ženske kuhajo za vdovo in otroke večerjo. Možje pa sedijo v sobi in žalujejo za znancom. Obrazi so sivi in brezizrazni, samo grozo in strah je videti v očeh. Vedno je tako, če nekoga umorijo. Evans je to doživel, ko je bil še deček.

Strah in groza. Samo to je ostalo, ko so mu ubili očeta pri nekem pretepu v gostilni. Mati je vodila v hišo razne moške, zanj pa se ni nihče zmenil. Ničesar mu ni dalo življenje. Ničesar. Ne ljubezni, ne denarja, ne deklet. Če pa je človek star 20 let, vendar nekaj pričakuje od življenja!

„Vendar tega nisem hotel,“ je vse vpilo v njem. „Nisem ga hotel ubiti. Bila je nezgoda. Da, bila je.“

„Če se ta človek vsaj ne bi premaknil,“ je zopet šinilo Evansu v glavo. „Moral je biti nor. Hotel je biti preveč pameten, zato pa je dobil plačilo — osem desk za krsto in nekaj žebeljev. Človek se mora iz takega primera kaj naučiti. Samo mirno kri! Ne vozi več kot 100 km! To je lahko rečeno, ker 100 km je hitro, policija pa je hitrejša.“

Mrzel večerni veter je pihal skozi okence, Evans pa se je potil. Srajca se mu je lepila na telesu. Tresel se je. Če ga bodo ujeli, bo prišla njegova slika v časopis; njegov smeh je bil grozljiv.

Pred njim se je cesta ozila. Prikazale so se hiše, v katerih so svetile luči. Evansov avto je brzel dalje. „Počasneje! Počasneje,“ si je govoril. Kljub temu je pritiskal na plin.

Senca je zaplesala čez cesto. Evans je slišal lajanje psa. Roki sta se tesneje oklenili krmila. „Prekleti pes,“ si je mislil. „Naj vendar pazi!“

Toda to ni bil pes. Ne, druga senca, ki je nenadoma hušnila mimo avtomobila.

V manj kot sekundi je spoznal Evans krilce, dve tenki ročici, goli nožici in obrazek. Na obrazku je še obvisel smehljaj, pa ni bilo niti časa, da bi se spremenil v grozo.

Instinktivno je odmaknil Evans nogo z zavore. Kolo se je zarilo v cesto, avtomobil se je vzpel in obrnil počez.

Odbijač je zgrabil otroka z zamolklim udarcem. Telo dekletca je zletelo čez pokrov avtomobila. Krilce je zaplapolalo in izginilo na drugo stran.

Cesta je bila prazna. Slišati je bilo le cvilenje psa ob deklici.

Evansove misli so postale težke. Še nikoli ni bil hiter mislec. Sedaj pa je bil ves omamljen. Z jezikom si je ovlažil suhe ustnice, pa tudi jezik je bil suh. Kolena so se mu tresla.

Nekoga je povozil. Kakšna prekleta smola. Otrok je tekel za psom, prečkal cesto, prav v trenutku, ko je vozil mimo. Zakaj se je to moralo zgoditi prav njemu in ne komu drugemu. Nihče mu ne bo verjel, da je nedolžen. Tako mislijo ti policisti. Če si enkrat zločinec, si vedno zločinec. Od tod mora in to takoj. Zaradi hitrega obstanka motor ni takoj vžgal. Evans je sprožil zaganjač. Voz se je pognal naprej in spet obstal. Motor je spet ugasnil. „Mirno kri,

fant,“ si je rekel. „Obdržati moraš jasno glavo.“

V strahu se je ozrl naokrog. Cesta je bila še vedno prazna, 550 metrov za seboj je videl ležati na cesti mali kupček. Psiček ga je ovohaval in mahljal z repkom. Evans je pogledal proč.

Zaslišal je oster glas: „Janej, Janej...“

Hitro je pognal. Odrzel s polnim plinom. „Samo miren ostani,“ si je prigovarjal. „Misli! Ne vozi prehitro!“

Privozil je na glavno cesto trga. Temna izložbena okna levo in desno. Samo pri dveh bencinskih črpalkah je gorela luč. Pločniki so bili prazni. Vsi so bili na večerji. — Trije avtomobili so privozili nasproti. Navadni avtomobili, ne policijski. Niso imeli modre luči in siren. Evans je vozil počasi. Ni smel vzbuditi suma. Nervozno si je mel oko, veka se mu je neprestano tresla.

DOMISLICE

- Ne šteje korakov pri do-
brem delu.
- Če kdo nima tistega, kar
ljubi, potem mora ljubiti
tisto, kar ima.
- V ljubezni se nekaj, kar
je bilo, nikoli več ne po-
vrne; pozneje je lahko
boljša ali slabša, a nikoli
več taka.
- Zakon je najdražji način,
da vam operejo perilo.
- Egoizem je napačno poj-
movanje individualizma.
- Monotonost pomeni imeti
eno ženo.
- Vse ženske hočejo ljubez-
ni z istim krikom, s katerim
kličejo srečo.
- Če klepetanje spleto iz nit-
ke vrv, se ne prijemaj za-
njo, ko greš čez brv.
- Lakota je pozitivna oblika
apelita.
- Ljubezen je samo želja po
sladostrastju.
- Pismo je pogovor med od-
sotnim in navzočim.

V velikem varieteu so že ugasnile luči. Zadnji odski delavci so zapuščali gledališče. Pred stranskimi vrati je stal gospod. Imel je siv plašč in siv dežnik je držal v rokah.

„Ali je Mr. Zarini še tu?“ je vprašal.

„Mož s sto triki? Bom pogledal.“ Zarini je pravkar skrbno zapiral kovček, ko je nekdo potrkal.

„Mister Zarini, doli čaka neki gospod.“

„Ali je povedal, kako se piše?“

„Ne, samo vprašal je, če ste še v gleda-
lišču.“

„Pripeljite ga, prosim.“

Gospod v sivem plašču se je priklonil, ko je vstopil.

„Moje ime je Burger,“ je rekel.

„Draguljar?“

„Me poznate?“

„Rad bi bil vaš odjemalec, seveda, če bi si
lahko privoščil.“

„Kako?“ je vprašal Zarini presenečeno.

„Nudim vam 5000 dolarjev nagrade.“

„Gromska strela! Čemu?“

„Za en sam vaš trik.“

„To ni slabo plačilo!“

„Mislim, da ne.“

„In kje naj bi izvedel ta trik?“

„Jutri. Pri meni. Ali hočete?“

Zarini je priklimal.

„Govorila bova jutri o tem. Pričakujte moj
obisk.“

Naslednje jutro je trajal pogovor več kot
eno uro. Draguljar je rekel: „Res ne razumem,
zakaj oklevate.“

„To je navadna goljufija.“

„Pomislite na 5000 dolarjev.“

„In koliko je vredna ogrlica?“

„Štirideset tisoč.“

„Ni slaba kupčija za vas.“

Srce mu je močno utripalo, ko je zavil na desno in obstal pred trgovino v stranski ulici. Tudi tu je bila tema. Evans je ugasnil luč. Bil je prepričan, da ga ni nihče videl, ko je zavil v ulico. Samo malce mora počakati. To je bila prava zvijača. Vsakdo bo mislil, da je odrzel kot vrag, nič drugega. Policija pa bo podila za njim s tulečimi sireni in utripajočo modro lučjo.

Ta neumna policija. Malce bo potrpetel, dokler ne bodo policijski vozovi odrzeli mimo po glavni cesti. Potem bo vozil nazaj, v smeri, od koder je prišel. Mimo mesta, kjer je povozil otroka, in nato v bližnji trg. Ta je bil večji od tega. Tam se bo lažje skril. Namesto vzdihla je zahropel.

Male deklice res ni hotel povoziti. Bila je nesreča. Samo smola. Tudi umoriti ni hotel nikogar. Mnogo denarja si je želel in malo zabave. Enkrat je človek mlad. Vedno je rekel: „Živi in pusti živeti!“ Če ima kdo pištolo, jo lahko uporablja. Tako pameten bi lahko bil tudi blagajnik.

„Ne šalim se, gospod,“ je rekel Evans, „samo, če se premaknete...“ in ta prekleti norec je skočil nanj. Evans ni hotel streljati. Pištola se je kratko malo sprožila.

„Peng!“ je zavpil Evans v temnem vozu in prst se mu je skril, čeprav ni imel pištole v roki. „Peng!“ je zakričal še enkrat. Mrazilo ga je.

Na glavni cesti je zatulila sirena. Evans se je obrnil in pogledal skozi vzvratno ogledalo svojega ropotajočega voza. Tuljenje je odmevalo v stranske ulice in se pošastno odbijalo od sten. Modra luč je hušnila mimo, nato še ena. Tuljenje sirene je poenjalo in utihnilo.

„Prestano. Samo mir!“ Evansu so se tresle roke, ko je zopet vžgal motor. Vozil je mimo vrste hiš in zapegljal spet na glavno cesto, zavil na levo, nato pa se je odpeljal po isti poti nazaj.

Ljudje so stali na cesti. Obrazi so gledali skozi okna. Policija je stala ob rešilnem vozu. Evans je bil samo 20 metrov oddaljen, samo še 10, 5. Če bo sedaj srečno vozil mimo, je rešen.

Policist z žepno svetilko v roki je usmerjal promet. Ustavljal je avtomobile, ki so hoteli voziti mimo. Tudi v Evansov avtomobil je posvetil, nato pa je zakričal nanj. Evansu se je krčilo drobovje in pri srcu je čutil leden mraz.

Policist je zavpil še enkrat. Šele sedaj ga je Evans razumel. „Prižgite žaromete!“ je zaslišal kot iz daljave.

„Ali hočete koga povoziti?“ je zarlenčal policist.

Evans je zmignil z glavo in prižgal

Smeh stoletij

Ko je bil Rubens še začetnik, je naslikal znani plemkinji nje-
no psičko.

„Čudovito ste jo naslikali,“ je rekla baronica. „Ko bo psička imela mlade, vam bom dala enega mladčka kot poseben honorar.“

— Sedaj pa želi moj mož, da izdelate še moj portret.“

„Prav rad, spoštovana gospa, toda brez posebnega hono-
rarja,“ smehljaje odgovori Rubens.

○

V Perziji je v 18. stoletju vladal kruti šah Nadir. Ta se je na
sprehodu zapletel v razgovor z možem, ki je počival pod dre-
vesom. Nazadnje ga je vprašal:

„Povej mi, ali je vladar te dežele trinog ali pravičen mož!“

Mož mu takoj odgovori:

„Strašen trinog je.“

„Ali ga poznaš?“ ga vpraša šah začuden.

„Ne, ne poznam ga.“

„Kaj pa boš rekel, če ti povem, da sem jaz vladar te
dežele!“

Mož se je prestrašil, a se je brž zavedel in vprašal šaha:

„Ali pa ti mene poznaš?“

„Ne.“

„No, jaz sem pa sin nekega trgovca in sem vsak mesec tri
dni neumen. Danes je po nesreči eden izmed teh treh dni.“

Šah, ki tega dne ni bil bojevito razpoložen, se je zasmejal
in šel dalje.

○

Pripovedujejo, da je bil Nadir silno zaljubljen sam vase in
da si je некоč rekel:

„Vse v nebesih in na zemlji je ustvarjeno zaradi mene. Bog
je ustvaril vesoljstvo zaradi mene!“

Tedaj mu sede na nos muha in mu reče:

„Ti tepec neumni, nikar ne misli, da je to res in da je vse
ustvarjeno prav za te. Vidiš, ta hip si ustvarjen ti zame.“

luči. Policist mu je dal znamenje, naj vozi dalje. Počasi je vozil mimo množice. Videl je moške, ko so potegnili nosila iz rešilnega voza. Zobje so se mu zarili v spodnjo ustnico in nekaj kapljic krvi mu je priteklo po bradi. Spoznali ga bodo in ga lovili. Sedaj tako.

Cesta je bila široka in temna, samo po sredini se je vlekle bela črta. Zvezde so migljale na nebu. Da bi vsaj prispel v mesto, potem bo rešen. Ves čas je Evans čakal na tuljenje siren za seboj. Solze so mu tekle iz oči. Nenadoma je od daleč zaslišal tuljenje. Njegove modre oči so pogledale v ogledalo. Dva žarometa sta drvela naprej, nad njima pa je plesala modra luč. Evans je pritisnil na plin. Kazalo števca je skočilo na 110, 120 in obstalo na 130. Več avtomobil ni zmoget. Evansu je tulila sirena na ušesih. V glavi mu je šumelo. Nepre-

mično je gledal nazaj. Takoj bodo začeli streljati. Zakričal je. Toda nepozno. Začutil je sunek koles, voz se je dvignil od tal. Sprednji del se je zaril v tla in avtomobil se je prevrnil na bližnjo njivo. Pokopal ga je pod seboj. Vrata so odletela.

Ko se je razbitina umirila, je viselo Evansovo telo iz odprtine vrat. Njegova glava je bila obrnjena proti vzvratnemu ogledalu, od koder je prihajala modra luč.

Zadnje, kar je videl v življenju, je bil avtomobil, pred katerim je bežal. Ta je nenadoma obstal.

Bil je rešilni voz. Glas sirene je zamrl. Nato pa je spet zatulila. Evansa so položili poleg nosil male deklice. Otrok je mukoma dihal, ko je rešilni avto drvel proti bližnjemu mestu v bolnišnico, kjer je otrok okrevljal in ozdravel, v bolnišnico, kjer je Evans umrl.

„Tudi za vas ne, Zarini,“ je odgovoril draguljar. „Kolikokrat ste ta trik že izvedli na odru? Vaša naloga je, da pred očmi dame položite ogrlico v šatuljo in pri tem mora ta spel izginiti.“

„Kaj pa, če bo dama opazila, da je izginil nakit?“

Draguljar se je smehljaj. „Če se bo ogrlica izgubila med poljo, za to moja trgovina ne jamči.“

JACQUES ROSE GARDEN

Mož s sto triki

Uro pozneje je stopila v trgovino dama. Spremljal jo je mlad gospod, ki ga je predstavila kot svojega tajnika. Draguljar je odprl težka vrata jeklene blagajne.

„Zelo boste veseli ogrlice, miss Smith.“

„Jo lahko vidim?“

„Tu je.“

Dragoceni kamni so bili tako veliki, da ver-
rižice niti videti ni bilo. Bili pa so tudi nepo-
pisno lepi. Draguljar je predstavil Zarinija, ki
je stal poleg njega.

„Moj trgovski prijatelj iz Londona. Včeraj mi
je prinesel ogrlico.“

„Je cena takšna, kot smo se domenili?“

„Štirideset tisoč.“

„Plačljivo takoj, poznam vaše pogoje.“

Dala je tajniku znamenje, ta pa je odšel
vsoto na mizo.

Zarini je vzel v roko ogrlico in jo položil v
šatuljo.

„Prepričajte se, prosim sami, da je nakit v

resnici v šatulji, miss Smith,“ je rekel. „Kamni
so tako dragoceni, da mora biti človek poseb-
no pazljiv. Včasih se zgode neverjetne stvari.“

Nato je zaprl šatuljo in jo izročil odjemalki.

„To ste pa izredno dobro napravili, Zarini.“

„Take trike izvajam na odru vsak večer.“

„Zelo natančno sem vas opazoval, pa nisem
mogel ničesar opaziti. Če ne bi imeli sedaj
ogrlice v roki —“

„Dovolite?“

„Kaj vam pade na misel? Dajte ogrlico iz
rokel!“

„Šele po nagradi.“

„Imenujte to, kakor želite.“

Draguljar je položil 10 velikih bankovcev na
mizo. Zarini je vtaknil denar v žep, ogrlico pa
je še držal v roki.

„Sedaj jo bom dal v vašo jekleno blagajno,“
je dejal in ponovil iste besede, ki jih je rekel
pred pol ure miss Smith: „Prepričajte se sami,
če je ogrlica v šatulji!“

Ogrlica je ležala v sivi jekleni plošči v dru-
gem predalu. Zarini je blagajno zaklenil in iz-
ročil ključ draguljarju.

Umetnik je poklical taksi. Še enkrat se je
veselo ozrl in trgovcu prijazno pomahal z roko.
Ko je bil draguljar sam, je stopil k blagajni in
prestrašeno ugotovil, da ogrlice ni. V šatulji je
ležalo pismo: „Gospod, upam, da ste bili z
mojo predstavo zadovoljni. Res, tako visokega
honorarja nisem prejel še za nobeno predstavo.
Če pa pomislite, da sem jo izvajal dvakrat pred
miss Smith in nato pred vami, pa morate pri-
znati, da je bila nagrada nizka. Ta trenutek
bom izročil ogrlico lastnici. Povedal ji ne bom,
da ste vi krivi vsega tega, ker je vaša dobra
odjemalka in boste na njej lahko še v prihod-
nje opazovali dragoceni nakit v gledališču.“

Mož s sto triki.“

ŠPORTNI VESTNIK

STEINER BLESTEL NA PLANICI

Ena največjih skakalnic na svetu je prejšnji teden slavila svoj veličasten 40-letni obstoj. Že osemnajst let je Planica privlačila najdržnejše skakalce vsega sveta, da se spustijo po njenem hrbtnu in vsaj za nekaj trenutkov doživijo vtise letečega človeka — Ikara. Najslavnejši lovci na daljave pa so se v mladi športni disciplini smučarskih poletov pomerili 44. na svetu sploh.

Velika športna manifestacija v dolini skakalnic pod Poncami je kakor pred leti stala v znamenju enega skakalca, ki je zdaleka prekašal svoje konkurente. Premoči prvega svetovnega prvaka v smučarskih poletih Walterja Steinera iz Švice je bila tolikšna, da je izvolil v soboto celo nižje izletišče kot ostali skakalci. „Leteči človek“ Steiner je že na prvem uradnem tekmovanju v petek izenačil svetovni rekord Wosipiwa (169 m) in poletel celo na 177 m, vendar pritiska v krivulji velikanke ni bil kos. Napel je vse sile tudi na zaključni dan in s 166 m ponovno uveljavil smučarske polete. Le Fincu Rautionahu je uspelo, kosati se bolj ali manj s Steinerjem, vendar nikdar ni ogrožal premoči lokega Švicarja.

Na splošno je treba omeniti, da niso junaki samo tisti skakalci, ki so se okrasili z lovorom, temveč je treba veliko porcije samoobvlade in samozavesti tudi onim, ki so se sploh spustili čez „neizmerno“ visok hrbet planiške velikanke. Končni vrtni red planiške prireditve po treh tekmovanjih je izgledal takole: 1. Walter Steiner (Švica, 169/154/166, 533,5 točke), 2. Rautionaho (Finska, 144/161/147, 485,5), 3. Fosum (Norveška, 146/113/143, 465,0), 4. Halvorsen (Norveška, 121/134/147, 456,5), 5. Wosipiwo (NDR, 140/124/147, 455,5).

Izmed Avstrijcev, nastopala sta dva, se je tokrat uvrstil prvak Wanner na 8. mesto (136/132/147, 445,0). Izvrstno je skakal tudi Zahomčana Wallner, vendar s svojim skokom 155 m ni imel sreče. Novi koroški rekord je na ta način „zdrsal po snegu“. Koroški rekord pa ima še vedno Wallner, ko je v Oberstdorfu poletel 142 m. Na Planici je dosegel 14. mesto in za daljave 126/124/129 dobil oceno 404,0 točke.

V NEDELJO ZAČETEK PRVENSTVA

Tik pred začetkom nogometnega prvenstva v 2. koroškem D razredu je nogometno moštvo Slovenskega atletskega kluba še enkrat gostovalo v Sloveniji in se udeležilo na nogometnem turnirju v Velenju. Sodelovalo je 4 moštve — Rudar Velenje, NK Partizan Šoštanj, izbrano moštvo srednje tehnične šole v Velenju in Slovenski atletski klub.

V prvi tekmi prvega kroga je Rudar premagal izbor srednje tehnične šole 3:2 (0:2). Zmago si je Rudar zasigural še v 2. polčasu, ko so tehnično odlični srednješolci pojemale z močmi. V drugi tekmi se je SAK oddolžil za bližnji poraz proti Šoštanju in proti moštvu iz Slovenije gladko zmagal 4:2. Tudi v tej igri je bil kasnejši zmagovalac ob polčasu zadaj, vendar je ofenzivna igra potem zadostovala za zmago. Vsi zadetki SAK so bili izigrani in zdelo se je, da je SAK dobro pripravljen na prvenstvo, ki se bo pričelo to nedeljo. V obrambi se je posebej izkazal vratar, ki bo v veliki oporo SAK. Poleg Lampichlerja in mislečega Pandela, je bil celoten napad v izrednem razpoloženju. Gole sta dosegla Fera 2 in Folti Waldhauser 2.

V drugem delu nogometnega turnirja je tekma za tretje mesto izpadla, ker se moštvi nista pravočasno znašli na igrišču. Finalno tekmo med Rudarjem in SAK so domačini odločili v svojo prid 3:1 (1:1), potem ko so Korošci z izrazitim defenzivnim konceptom branili do 80. minute rezultat 1:1. V igri je stopila v ospredje pomanjkljivost kondicije, tako da so Velenjčani bili v celotni igri v terenski premoči. Primanjkovala jim je le odločnost pred nasprotnikovimi vrati, ki jih je izvrstno branil vratar SAK. Zadelek za SAK je dosegel Hanzi Wieser, ki se je pri tem poškodoval. Manjkali so Oraže, Singer in Peter Waldhauser.

S tekmo proti Zweikirchenu pa bo SAK v nedeljo otvoril na domačih tleh na Kerschentovem igrišču drugi del nogometnega prvenstva. Gostje sicer ne tvorijo vrh 2. razreda, vendar je od njih treba pričakovati hud odpor.

Dom v Tinjah vabi na

II. TEČAJ ZA ŽIVLJENJE

za dekleta in fante od 18. leta naprej

Referenti: dr. Emil Smolnik, Malka Feinig, Marinka Inzko, dr. Franc Arnold, Silvester Mihelič in Jože Kopelnig se bodo bavili s temo „Življenje v dvoje“. Tečaj bo trajal od petka 29. 3. 1974 ob 18. uri do nedelje 31. 3. ob 13. uri.

RADIO PROGRAM

CELOVEC

SOBOTA, 25. 3. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.55 Glasbeni mozaik — 8.05 Družinski obzorik — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 13.30 Lepi glasovi, priljubljene melodije — 14.00 Voščila — 15.15 Godba na pihala — 16.00 Servis — 17.10 Velika glasbena parada — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koračnice predarlskih skladateljev — 19.50 Note in beležke — 20.10 Spored v orehovi lupini — 22.10 Šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 24. 3. 6.10 Igra na orgle — 8.15 Kaj je novega? — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 Ogledalo mestnega gledališča — 14.30 Voščila — 16.00 „Gospod Jožef“, Igra — 17.05 Ljudski koncert — 18.00 Mali večerni koncert — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj — 22.10 Šport.

PONEDELJEK, 25. 3. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Na lepem zelenem štajerskem — 13.30 Na obisku pri koroških godbah na pihala — 14.30 Knjižni kotiček — 15.00 Komorna glasba — 16.30 Za otroke — 17.10 Kaj radi slišimo — 17.52 Oddaja delavske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Na obisku v gradiščanskem studlu — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneti operetni vodič — 21.00 Teror energije — 21.30 Iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja — 22.10 Šport.

TOREK, 26. 3. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 11.03 Više alpskih dežel — 13.30 Godci na pianu — 15.30 Še vedno

Novejši čeden hotel v bližini Luzerna išče za čas od 10. maja do 10. oktobra 1974

2 POMOČNICI

za dom in kuhinjo. Dober zaslužek poleg brezplačne hrane in stanovanja. Pri 5-mesečnem bivanju povračilo vseh stroškov tja in nazaj.

Familie Moll, Hotel Rössli, CH 6053 Alpnachstad am Vierwaldstättersee (Schweiz).

priljubljeno — 16.30 Za otroke — 17.10 Ne zaničujte mi mojstrov — 17.52 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Ljudska glasba in pesnitve v narečju — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneti alpska dežela — 21.10 Ljudstvo in domovina — 22.10 Šport.

SREDA, 27. 3. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Zvoki iz zahodne štajerske — 13.30 Koroške pesmi — 14.30 Srečanje. Glasba iz Koroške in Slovenije — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 17.52 Oddaja sindikalne zveze — 18.00 Deželni razgledi — 19.35 Za prijatelja planin — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zabavna glasba — 21.30 Zvezne dežele poročajo: Nižja Avstrija — 22.10 Šport.

ČETRTEK, 28. 3. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudska oddaja iz štajerske — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Komorna glasba — 16.30 Za otroke — 17.10 Operetne melodije — 17.52 Oddaja združenja industrialcev — 18.00 Deželni razgledi — 19.05

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 25. 3. 10.00 Otvoritev hiše Brucknerja v Linzu — 15.30 Koncertna ura — 16.30 Mala hišica — 16.55 Peter — 17.00 Klub seniorjev — 18.00 Jaz sem mnenja — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Novo v kulturi — 18.55 Oddaja za Heinz Conradson — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Zivljenje kot en šlager — 21.20 Šport — 21.50 Čas v sliki — 21.55 Mož brez strahu.

NEDELJA, 24. 3. 16.00 Rdeči avtobus — 16.30 Za otroke — 16.55 Hčerka veta — 17.05 Nevama vožnja s splavom — 17.30 Svet znamke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Schöngrublerji — 18.25 Zgodbe o Gustavu — 18.30 Prizma — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Cavalleria Rusticana — 21.30 Teater mora biti — 22.00 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 25. 3. 18.00 Teletest — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Rožnatardeči panter — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 „Dvojica“ — 21.05 Šola staršev — 21.15 Telesport — 22.15 Čas v sliki.

TOREK, 26. 3. 18.00 Angleščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Živalski raj — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Oddaja: Kaj sem jaz — 21.00 Nenadoma v zadnjem poletju — 22.50 Čas v sliki.

SREDA, 27. 3. 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Nenadoma v zadnjem poletju — 12.50 Telesport — 16.30 Star mlil — 17.10 Za mladino — 17.35 Lassie — 18.00 Francoščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Televizijska kuhinja — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Okoli Schneeberga — 21.15 Ljubzen v terek — 22.10 Čas v sliki — 22.15 Nogomet.

ČETRTEK, 28. 3. 10.00 Šolska oddaja — 18.00 Italijanski koncert — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Zgodovinska komedija po spominih Adele Spitzeder — 21.50 Ostani zdrav — 22.20 Čas v sliki.

PETEK, 29. 3. 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Adele Spitzeder — 18.00 Orientacija — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Onednjava linija — 21.10 Odkrito povedano — 22.10 Čas v sliki — 22.15 Nebeški grešnik.

Avstrijske godbe na pihala — 19.50 Note in beležke — 20.10 Hochschwab — štajersko pogorje — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja — 22.10 Šport.

PETEK, 29. 3. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Klavirska glasba F. Chopina — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Štajerska plesna glasba — 13.30 Veselo zaigrano — 14.45 Koroški avtorji: Melina Schellander — 15.00 Mali zborovski koncert — 16.30 Za otroke — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.52 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Robert Stolz dirigira — 19.50 Note in beležke — 20.10 Orkestrski koncert — 21.30 Če ne bi bilo besedice „če“ — 22.10 Šport.

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 25. 3. 9.00 Radijski oglaš — Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 24. 3. 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 25. 3. 13.45 Informacije — Ljudske pesmi — Krajevna, hišna in ledinska imena v Rožu.

TOREK, 26. 3. 9.30 Za vsakega nekaj — 13.45 Informacije — Športni mozaik — Otroci, poslušajte!

SREDA, 27. 3. 13.45 Informacije — Poper in sol.

ČETRTEK, 28. 3. 13.45 Informacije — Pri koroških zborih — Za našo knjižno polico.

PETEK, 29. 3. 13.45 Informacije — Solistična glasba.

LJUBLJANA

SOBOTA, 25. 3. 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Studio za najdene skladbe — 10.15 Glasbeni drobiž od tu in tam — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Melodije za opoldan — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 S pesmijo in besedo pa Jugoslaviji — 15.40 Pojo naši oporni pevci — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Kitaro v ritmu — 17.20 Gremo v kino — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 19.15 Z ansamblom Francija Puharja — 20.00 Radijski radar — 21.00 Majhni ansambli zabavne glasbe — 21.15 Zabavna radijska igra — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 24. 3. 6.50 Danes za vas — 8.07 Radijska igra za otroke — 9.05 Še pomnite, tovariši... — 10.05 Koncert iz naših krajev — 11.15 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.15 Zabavna glasba — 14.25 Melodije z velikimi zabavnimi orkestri — 15.30 Nedeljsko športno popoldne — 17.30 Populame operne melodije — 18.03 Radijska igra: Večerna ura v pozni jeseni — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V ne-

Slovensko kulturno društvo v Globasnici vabi staro in mlado na premiero satirično-zabavnega kabareta

Šel je potnik skozi koroški vek ali Na Koroškem je fletno se veliko zgodi... tralala.

Nastopata igralska skupina „Oder 73“ iz Pliberka in zabavni ansambel Stan-ka Sadjaka „Bellamie’s“ iz Šmihela.

Predstava bo v soboto 30. marca 1974 ob 20. uri pri šofarju v Globasnici.

Med drugim boste lahko videli živo topografsko tablo.

Vstop je prost! Izkupiček bo šel za gradnjo Kulturnega doma v Celovcu.

AVSTRIJA 2

SOBOTA, 25. 3. 16.10 Onednjava linija — 17.00 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Avstrija — Romunija — 19.00 Celovški zbor Madrigalistov — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Slučaj za Gorana — 21.40 Galerija — 22.10 Čas v sliki.

NEDELJA, 24. 3. 16.30 Tedenski obzorik — 17.00 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Avstrija: ZRN — 19.00 Največji boksarski nastopi stoletja — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Novo v kulturi — 20.10 Okolica — 20.15 V lastni zadevi — 21.50 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 25. 3. 18.30 Rdeči avtobus — 19.00 Prva pomoč — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Okolica — 20.15 Če oče s sinom — 21.15 Impulzi — 21.45 Teleprize.

TOREK, 26. 3. 18.30 Križ — 19.00 Morska biologija — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Okolica — 20.15 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Japonska: Avstrija — 21.45 Teleprize.

SREDA, 27. 3. 17.00 Svetovno prvenstvo v hokeju

TV JUGOSLAVIJA

NEDELJA, 24. 3. 9.30 Voja in mir — 10.15 Kmetijska oddaja — 11.00 Mozaik — 11.05 Otroška matineja — 11.45 Balkanski kros — 13.00 Poročila — 16.25 Košarka — 18.00 Moda za vas — 18.10 Poročila — 18.15 Nesmrtna melodije — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski zunanji politični komentar — 20.40 V registraturi — 21.35 Mongolija — 22.05 Športni pregled — 22.40 Dnevnik — 22.55 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Jugoslavija: Romunija.

PONEDELJEK, 25. 3. 8.10 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski dnevnik — 17.35 Čudna pošiljka — 18.10 Obzorik — 18.25 Enciklopedija živali — 18.55 Mozaik — 19.00 Miadi za mlade — 19.30 Kaj hočemo — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Sodobna oprema prostorov — 20.35 Goethe — 21.00 Nocturno: Vrnitev pesnika — 21.15 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu — 22.45 Dnevnik.

TOREK, 26. 3. 8.10 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 17.50 Poštarska pravljica — 18.00 Risanka — 18.10 Obzorik — 18.25 To je bila pesem svetlega in vročega jedra — 18.55 Mozaik — 19.00 Prehrana dojenčkov — 19.20 Tišina, na vrsti je nemi film — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Pogovor o delegatskih odnosih —

Slovensko kulturno društvo v Celovcu vabi na

LITERARNI VEČER

ki bo v petek 22. marca 1974 ob 19.30 uri v modri dvorani v Domu glasbe v Celovcu.

Sodelovali bodo: ravnatelj dr. Pavle Zablajnik, poklicni igralec Stane Raztresen iz Trsta ter člani Koroške dijaške zveze.

Rojaki iz Celovca in okolice prisrčno vabljeni!

Prosvečno društvo Velikovec vabi na

LITERARNI POPOLDAN

v nedeljo 24. marca 1974 ob 14.30 uri v gospodinjstvi šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu.

Nastopili bodo: ravnatelj dr. Pavle Zablajnik, poklicni igralec Stane Raztresen iz Trsta ter člani Koroške dijaške zveze.

Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Št. Jakobu v Rožu vabi na

LITERARNI VEČER

ki bo v nedeljo, 24. marca 1974 ob 20. uri v farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu.

Sodelujejo: ravnatelj dr. Pavle Zablajnik, poklicni igralec Stane Raztresen ter člani Koroške dijaške zveze.

Prisrčno vabljeni!

deljo zvečer — 22.20 Zaplešite z nami — 23.15 Jazz za vse.

PONEDELJEK, 25. 3. 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravilic in zgodb — 9.20 Pisana poleta lahke glasbe — 9.40 Izborite pesmico — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.40 S tujimi pihalnimi godbami — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Amaterski zbori pojo — 14.30 Voščila — 15.30 Glasbeni intermezzo — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Lahka glasba slovenskih avtorjev — 19.15 S triom Franca Miheliča — 20.00 Ti in opera — 22.15 Za ljubitelje jazz — 23.15 Popevke se vrstijo.

TOREK, 26. 3. 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Jugoslovanski zbori pojo — 10.15 Simfonični ples — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.40 Z domačimi ansambli — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 „Ali jih poznate?“ — 14.40 Na poti s kitaro — 15.40 Z dubrovniškimi starimi mojstri — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Koncertni oder za domačina in gosta — 18.15 Z orkestrom RTV Ljubljana — 18.30 V terek nasvidenje — 19.15 Z ansamblom Mojmir Sepeta — 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 20.30 Od premiere do premiere — 21.30 Melodije v ritmu — 22.15 Od popevke do popevke — 23.05 Literarni nočno.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založništvo in tiskarska družba r. o. J. Drava, Celovec — Borovlje.

na ledu: ZDA: Avstrija — 19.00 Matematični kabinet — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Okolica — 20.15 Rocco in njegovi bratje — 22.55 Teleprize.

ČETRTEK, 28. 3. 18.30 Živo srečanje z Bogom — 19.00 Kontakt — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Okolica — 20.15 „Teleobjektiv“ — 21.15 Dick Cavett šov — 22.05 Teleprize.

PETEK, 29. 3. 17.00 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Nizozemska: Avstrija — 19.00 The Bellcrest Story — 19.15 Tehnike učenja za odrasle — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Za konec tedna — 20.06 Šport — 20.09 Okolica — 20.15 Žene delajo filme — 22.00 Teleprize.

Od aprila 1974 iščemo mlado, brhko SERVIRKO

tudi začetnico. Lep zaslužek, prehrana in stanovanje v hiši.

Familie Werner Rieser, Restaurant Moosbad, CH 3294 Büren a. d. Aare (Schweiz).

21.25 Sam med volkovi — 22.10 Poročila s kongresa ZK BiH — 22.25 Dnevnik.

SREDA, 27. 3. 8.10 Šolska oddaja — 14.55 Madžarski dnevnik — 16.10 Risanka — 16.25 Košarka — 18.00 Risanka — 18.10 Obzorik — 18.25 Dinamitarji — 18.55 Mozaik — 19.00 Zabavna glasbena oddaja — 19.20 Ne prezrite — Cortesova vrnitev — opera — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Film tedna: Goha — 21.55 Poročila s kongresa ZK BiH — 22.10 Dnevnik — 22.25 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu — Jugoslavija: Japonska.

ČETRTEK, 28. 3. 8.10 Šolska oddaja — 14.35 Madžarski dnevnik — 15.25 Nogomet — 17.35 Mladost na stopnicah — 18.10 Obzorik — 18.25 L. Bernstein vam predstavlja — 19.10 Mozaik — 19.15 Po sledah napredka — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Kam in kako na odh — 20.40 Vest iz Plapevina — 21.20 Četrtekovi razgledi — 21.50 Poročila s kongresa ZK BiH — 22.05 Dnevnik.

PETEK, 29. 3. 8.10 Šolska oddaja — 14.55 Madžarski dnevnik — 17.35 Veseli tobogan — 18.05 Obzorik — 18.20 Ansambel Borisa Terglava — 18.50 Mozaik — 18.55 Cesta in mi — 19.05 Naglazljive bolezn — 19.25 Kažipot — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.20 Tedenski gospodarski komentar — 20.30 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu — Jugoslavija: ZRN — 22.45 Poročila s kongresa ZK AP Kosovo — 23.00 Dnevnik.